GLASILO DELAVCEV INDUSTRIJSKIH MONTAŽNIH PODJETIJ

IMP GLASNIK

JUNIJ 1981 ŠTEVILKA 6 LETO XV

IMP Glasnik izdaja Delavski svet SOZD IMP — industrijska montažna podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 9.935 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Titova 37.

Ureja uredniški odbor: Boris Bernetič, Miro Dražumerič, Drago Goli, Ciril Hladnik, Janez Kržmanc, Ela Mulej, Iztok Munih, Janez Rojic, Janko Siranko, Tone Štrus (odgovorni urednik), Andrej Zadravec in Slavko Žagar. Tiska Ljudska pravica v Ljubljani.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Nova spodbuda za razvoj samoupravljanja

V vseh tozdih in delovnih organizacijah so ocenili doseženo stopnjo samoupravnih odnosov

Od 16. do 18. junija bo v Beogradu kongres samoupravljalcev. Tudi v IMP, tako kot v ostalih delovnih organizacijah v vsej Jugoslaviji so se priprave začele že pred časom. Prav te dni družbenopolitične organizacije in delavski sveti obravnavajo osnutek kongresne resolucije.

Dva člana našega kolektiva se bosta kongresa udeležila kot delegata. To sta Martin Kosmina in Janez Vodenšek. Z obema smo se pogovarjali in ta zapis objavljamo na tretji strani.

O ugotovitvah in sklepih iz javne obravnave osnutka resolucije žal ne moremo pisati v tej številki, ker so razprave ravno v dneh, ko moramo oddajati gradivo v tiskarno. Lahko povemo le, da so družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v vseh tozdih pripravili natančne programe kongresna dejavnosti. Zasnova javne razprave ni povsod enaka, ker so jo različne delovne organizacije in tozdi prilagajali svoji specifiki. Koordinacija predsednikov sindikalnih konferenc v delovnih organizacijah in tozdov, ki imajo sedež v Ljubljani, bo poskrbela, da bodo akcije usklajene.

Tudi v Klimi Celje so naredili natančen program kongresnih razprav. V četrtek, 4. junija so sklicali skupno sejo družbenopolitičnih organizacij v tozdih (izvršni odbor sindikalne organizacije, OO ZK, predsedstvo mladine in predsednik delavskega sveta), kjer je bila prva obravnava resolucije, ki je opredelila smernice za razpravo. Sledila je razprava v samoupravnih delovnih skupinah. Javno razpravo bo strnil delavski svet, ki bo tudi zbral vse pripombe.

V Livarju so pri organizaciji javne razprave izhajali iz ugotovitve, da je prišel osnutek kongresne resolucije dokaj pozno in bo težko doseči, da ga bodo zares preučili vsi delavci. Zato so pripravili tudi povzetek gradiva, s katerim so bolj plastično opozorili na najpomembnejše točke. Skupaj s povzetkom pa so objavili tudi povzetke sporočila jugoslovanskih livarjev kongresa samoupravljalcev. To sporočilo je pripravilo združenje jugoslovanskih livarjev.

Več na 4. strani

Proslava Dneva mladosti v domžalskem srednješolskem centru

Letošnji dan mladosti so učenci IMP proslavili na igrišču tozda Izobraževalnega centra v Domžalah. Proslavo, na kateri je bilo preko 400 učencev IMP, je pripravila tovarišica Jelka Kovač z učenci, ki sodelujejo v kulturni skupini tozda Izobraževalni center. V programu proslave so sodelovali še pevski zbor IMP in harmonikarska skupina iz glasbene šole Domžale.

Udeležence proslave je pozdravil Antun Balent, sekretar OOZSM tozda Izobraževalni center. Slavnostni govor je imel pomočnik generalnega direktorja za pravno samoupravno področje Aleš Čerin. O pohodu slavne XIV. divizije, ki jo je vodil komandant Stane, je spregovoril predsednik domicilnega odbora XIV. divizije Viktor Cvelbar.

Boljši časi ne bodo prišli sami od sebe

Dejavnost naših TOZD in delovnih organizacij je takšna, da jo trenutne razmere v jugoslovanskem gospodarstvu še posebej prizadenejo. Podatki o štirimesečni realizaciji (objavljamo jih na drugi strani) kažejo, da nekateri TOZD kar precej zaostajajo za planiranim obsegom proizvodnje. Še slabša je struktura, ki je naša tabela na 2. strani sicer ne prikazuje: pri vseh TOZD in delovnih organizacijah naraščajo stroški hitreje od planiranih, kar pomeni, da nam ostaja manj dohodka in čistega dohodka.

Toda številke ne morejo pokazati vse problematike, ki se kaže na tržišču, še manj lahko pokažejo naloge in usmeritve, ki nam lahko odpro pot v boljše čase. Zato smo opravili nekaj programov, da bi lahko vsaj malce osvetlili, s kakšnimi problemi se trenutno srečujejo nekatere IMP-jeve dejavnosti.

V. d. pomočnik glavnega direktorja Uroš Korže je najprej opozoril na glavne trende v jugoslovanskem gospodarstvu, ki vplivajo na naše gospodarjenje:

● Prvi pomemben trend je bistveno zmanjšanje investicijske dejavnosti v vsej Jugoslaviji. To je delno posledica planskih usmeritev, ki so pri investicijah bolj zadržane, saj je bilo ocenjeno, da je ravno pretirana investicijska poraba eden glavnih virov naših gospodarskih težav — tako inflacije kot zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

● Druga trenutna gospodarska značilnost pa je, da se je likvidnost gospodarstva — še posebej v Sloveniji — poslabšala. Zaradi težav z likvidnostjo pa investitorji gradnjo nekaterih objektov ustavljajo, pri drugih pa popravljajo projekte (beri: krčijo investicijsko opremo) ali pa podaljšujejo roke. Vse to pa nam povzroča težave.

Pri tem se bo vsak seveda vprašal, koliko časa bodo trajale te neprijetnosti. V gospodarstvu je težko biti vedeževalec, toda Uroš Korže opozarja na analize različnih institutov, ki preučujejo gospodarska gibanja in se vsi strinjajo v napovedi, da se bodo za vse tiste delovne organizacije, ki se ukvarjajo z investicijsko izgradnjo, zadrege do konca leta še povečale. To pomeni, da boljši časi ne bodo prišli kar sami od sebe, ampak se bo treba krepko potruditi.

Lahko bi rekli, da so nas boljši časi v preteklosti razvadili. Prejšnja leta so bile potrebe po montaži ter proizvodih serijske in individualne opreme tako velike, da se s prodajo res ni bilo treba truditi, ker so kupci kar sami hodili k nam. Pri tem smo zanemarili ravno tiste naloge, ki bi nam omogočile, da bi se v kriznih obdobjih hitro prilagodili potrebam tržišča.

Konkretno:

— Bistveno premalo smo vlagali v razvojno dejavnost.

— Naši programi so se prepočasi prilagajali spremenjeni strukturi povpraševanja.

Nadaljevanje na 2. strani

IPKO je prikazal svojo plastično cisterno

Lani so v tozd IPKO Podpeč začeli z razvojem plastične univerzalne 4000 litrske cisterne, namenjene za prevoz pitne vode oziroma vode za gašenje požarov. 29. maja letos je bila demonstracija omenjene cisterne na dvorišču gasilske brigade v Vojkovi ulici v Ljubljani, kjer so navzoče seznanili z uporabo cisterne. Cisterna je bila od 2. do 5. junija letos razstavljena v Kranju na sejmu Sredstev in opreme, njena uporabnost pa prikazana na akciji NNNP v Celju 5. in 6. junija. Na sliki: prikaz cisterne na dvorišču gasilske brigade.

IZ VSEBINE:

● **IMP bo začel proizvajati sprejemnik sončne energije. Ne samo enega, kar dva različna tipa. Toda ali res potrebujemo oba?** stran 3

● **Ob koncu šolskega leta smo obiskali domžalski Center srednjih šol. Povedali so nam, da težko najdejo dovolj fantov, ki bi se hoteli šolati za kovinarje, strugarje ali monterje. Zaenkrat še ne kaže, da bodo imeli z začetkom usmerjenega izobraževanja več učencev.** stran 6

● **V delovni organizaciji IKO se je 25 delavcev s tečaji ob delu usposobilo za delo v kovinski stroki.** stran 6

● **Planinci ne mirujejo. Glavna dogodka v prihodnosti: tabor ljubljanskih planincev 14. junija in izlet na Triglav, za katerega objavljamo razpis.** stran 7

Vrsta športnih tekmovanj

Mesec maj je bil naporen za naše športnike, saj so se v tem mesecu zvrstila številna športna srečanja. Najprej so se pomerili pingpongaši, nato kegljači. Ob dnevu mladosti so v Domžalah odigrali šahovski turnir v malem nogometu. 30. maja pa je bilo v Celju sozdovsko nogometno prvenstvo.

Zgoraj prizor s finalne tekme, spodaj ekipi obeh finalistov: Klima Celje, ki je zmagala (svetlejše majice) in tozd Dvigalo. Poročila objavljamo na 7. in 8. strani.

Nadaljevanje s 1. strani

Stroški rastejo, mi pa vse težje prodajamo svoje izdelke in storitve

Zanemarjen je bil marketinški pristop v poslovanju. To se kaže v dejstvu, da zelo slabo poznamo tržišče, kar velja tako za sprejemanje obstoječih proizvodov kot za potrebe tržišča po novih proizvodih. Razen tega v IMP nimamo povsem definiranih stališč, po kakšni poti prodajati naše storitve, oziroma izdelke.

»To, da še nimamo strategije, kako bomo razvijali prodajo, je po mojem trenutno ključni problem IMP,« pravi Uroš Korže.

Značilno za IMP je, da zaradi razpršenosti ne izkoriščamo prednosti, ki bi jih imeli kot velika organizacija. Če posamezni tozdi ali delovne organizacije vsaka zase nabavljajo strateške materiale (pločevino, cevi) so v podrejenem položaju nasproti velikim proizvajalcem in vsak zase niso sposobni zagotoviti združevanja dela in sredstev s proizvajalci na dohodkovnih osnovah. Dejstvo pa je, da od istih materialov živi mnogo tozdov in bi IMP kot velik kupec lahko dobil določene bonitete, oziroma bi si vsaj zagotovil bolj redno oskrbo.

Tudi s kadrovsko situacijo v zadnjem času ne moremo biti zadovoljni. V zadnjem letu in pol število zaposlenih pada, zlasti v montaži. V tem nismo nič drugačni od gradbeništva, ki zaradi manjšega obsega dela tudi zmanjšuje število zaposlenih.

Manjka nam visokostrokovnih kadrov

Upadanje števila zaposlenih samo na sebi ne bi bilo nujno slabo, pravi Uroš Korže, če bi pri tem dosegali strukturne premike — večjo strokovno usposobljenost in angažiranost tako v proizvodnji kot v režiji. Toda IMP v strukturi strokovne usposobljenosti zadnjih pet let ni dosegel nobenih premikov, Najbolj deficitarni smo ravno pri visoko izobraženih delavcih in pri vrhunskih strokovnjakih, ki bi jih potrebovali v razvoju. Teh kadrov je že tako ali tako malo, razen tega pa odhajajo iz gospodarstva v negospodarstvo — v upravne službe, samoupravne interesne skupnosti, na carino.

Najbolj kadrovsko deficitarni smo na področju razvoja. Analiza zaposlovanja v raznih službah kaže, da je razvojna dejavnost zadnja leta capljala na mestu, medtem ko so druge službe zaposlovale nove ljudi — nekatere celo več, kot so določale sprejete usmeritve.

Trenutna gospodarska situacija seveda terja zlasti skrben premislek o novih naložbah. Ugotavljamo, da povpraševanje po naših izdelkih ni ravno zanesljivo. Ali bomo gradili nove tovarne izdelkov, za katere ne vemo, kako jih bomo prodajali. Uroš Korže pravi, da je v sedanjem položaju bolj pametno investirati v razvoj in v prodajo (pri prodaji sta dve poti: razvoj celovite prodajne dejavnosti od raziskav tržišča do neposredne prodaje; druga vse bolj izražena potreba pa je, da bi našim kupcem zagotavljali kredite.)

Naložbe v zidove ne morejo dajati pravega učinka

IMP je doslej večinoma gradil z lastnim denarjem. Problem naših investicij pa je, da smo ostajali na pol poti — mnogo denarja smo dali za gradbene objekte, vendar ta denar ni dal pričakovanih rezultatov, ker smo bili bolj zadržani pri sredstvih za opremo. Še bolj pa so bila zapostavljena vlaganja v razvoj novih izdelkov in v prodajo.

»Dejstvo je, da še vedno nismo povsod uveljavili pravilne miselnosti pri naložbah, namreč pri investiciji, da niso najpomembnejši zidovi, pač pa nova tehnologija, nov izdelek, novo tržišče.«

Kar se naročil tiče, kažejo analize, da jih je dovolj — seveda v povprečju. To pa ne pomeni, da smo lahko brez skrbi, kajti naročila so vse manj zanesljiva. Kot smo že rekli, pesti delovne organizacije nelikvidnost, pa zato z deli zavlačujejo, kar za nas pomeni, da se kljub sklenjenim pogodbam realizacija slabša.

IKO: Prodaja se ustavlja

Delovna organizacija IKO je bila pretekla leta vajena povečevati proizvodnjo za 40 do 50 odstotkov letno. Letos pa je drugače — po štirih mesecih pa so zaostali tako za lansko proizvodnjo v istem času kot za planiranim obsegom. Dosegli so le 92 odstotkov načrtovane realizacije.

Direktor te delovne organizacije Lado Mazovec je podrobneje opisal probleme, ki se pojavljajo pri posameznih programih in tudi razčlenil vzroke težav. Poglejmo po tozdih:

— Trata ima dva proizvodna programa: črpalke in avtomatiko za regulacijo ogrevanja in klimatiziranja. Ta tovarna je kot najstarejša najbolj pod udarom sprememb na tržišču. Problemi so predvsem pri avtomatiki.

— Protitočni aparati in posode za visoke tlake, ki jih izdeluje tozd ITAK, so perspektiven program. Motnje v proizvodnji pa nastajajo predvsem zato, ker je na domačem tržišču težko dobiti kvalitetno pločevino in cevi.

— Na uspešnost SKIP proizvodnje rovokopačev in nakladalcev vplivajo cene jugoslovanskih proizvajalcev traktorjev in drugih elementov, ki jih vgrajujejo v te stroje. Naproti tega tozda so usmerjeni predvsem v proizvodnjo za boljšo kakovost, pri čemer, kot pravi Lado Mazovec, ugotavljajo, da jugoslovanske tovarne, s katerimi sodelujejo, relativno hitro sledijo potrebam.

— IPKO, Podpeč je najmlajši tozd v tej delovni organizaciji. Ima dva proizvodna programa. Prvi so posode iz armiranega poliestra za procesno, kemično in ostalo industrijo. Program za proizvodnjo hrane, konkretneje oprema za pitališča svinj ima po dveh letih zatišja spet precej interesentov. Vendar pa bi kupci radi blagovne kredite, ki jim jih ne more ponuditi, kar ima preveč denarja vezanega v zalogah.

Če torej strnemo, ugotovimo dvoje: Precej manjše povpraševanje po izdelkih, ki jih proizvaja ta delovna organizacija in stalne težave pri oskrbi z repromaterialom, tako kar se tiče količine in še bolj kvalitete. IKO sicer za svojo proizvodnjo relativno malo uvaža (le 5 do 10% repromateriala je iz tujine) vendar pa so njegovi jugoslovanski dobavitelji močno vezani na uvoz. To velja tako za železarne pri proizvodnji jekel, kot za kemične tovarne, iz katerih dobivajo barve.

Zaradi pomanjkanja repromateriala pa niso le težave v sami proizvodnji, pač pa nedokončani izdelki vežejo tudi ogromno denarja. Celih serij izdelkov ne morejo končati in poslati v prodajo, ker jim manjka le kak sestavni del.

Vemo torej, kakšne so težave, ki pestijo IKO, zdaj pa poglejmo, zakaj je do njih prišlo.

Brez aluminacije ne moremo držati koraka s tehnološkim razvojem

»Naše tovarne so se razvile glede na potrebe slovenskega tržišča«, pravi Lado Mazovec. »Mislim, da je dobro, ker smo se ves čas razvijali z lastnimi sredstvi in lastnimi razvojnimi programi. Toda če upoštevamo še druge okoliščine, vidimo, da je prav v tem eden od problemov. Visoka stopnja inflacije namreč požira prihranke, ki jih kolektiv daje na stran za razširjeno reprodukcijo. Zaradi tega in ker najemamo le malo kreditov, naše tovarne zaostajajo v razvoju. Še večja nevarnost je, ker ne moremo slediti razvoju strojne opreme, da bi bili lahko konkurenčni na domačem tržišču, da o tem, kako je sodobna oprema pomembna za konkurenčnost v tujini, sploh ne govorim.« Kot že rečeno, je to najbolj čutiti pri programu avtomatike.

»Na Trati smo v dvajsetih letih razvili še tri generacije izdelkov, vendar zdaj, ko se intenzivno pripravljamo, da bomo začeli proizvajati četrto, ugotavljamo, da smo še vedno eno do dve generaciji za svetovno tehnologijo in proizvodnjo. Ne, da ne bi vedeli, kaj se dogaja okrog nas, niti ne, ker ne bi znali ali ne bi imeli ambicij ujeti korak s tujimi proizvajalci, ampak ker nimamo denarja. Že leta se vrtimo v relativno ekstenzivni ekonomiki, avtomatika pa ekstenzivnosti ne prenese«, opozarja Lado Mazovec.

Inflacija, ki zmanjšuje vrednost privarčevanemu denarju, visoki davki in prispevki, ki požirajo akumulacijo — to so dejstva, na katera kolektiv nima vpliva. Vendar pa niso vse težave samo posledica zunanjih vzrokov.

Prodajati je vse težje

»Jugoslovansko tržišče je zadnja leta sprejelo vsako blago in kolikor ga je bilo. Vzrok sta prevelika investicijska in osebna poraba. Strinjam se, da je nujno spraviti ponudbo v skladu s povpraševanjem,« pravi Lado Mazovec.

»Velika zaposlenost ter investicije — to je ljudi posredno odvračalo od dobrega gospodarjenja, varčevanja, prizadevanja za kvaliteto. Zakaj bi se trudili, če je pa bilo vse še vnaprej prodano? Iz tega izvirajoča socialna varnost v širšem in ožjem prostoru ni rodila pričakovanih rezultatov in naše tovarne prepočasi razvijajo novo tehnologijo, reda je premalo in disciplina šepa — vključno s čuvanjem premoženja.«

Ko govori o širših družbenih dimenzijah stabilizacijskih prizadevanj, pravi Lado Mazovec: »V preteklosti je bilo že več vzponov in padcev, bilo je že več gospodarskih reform, toda sedanje restrikcije so gotovo ene od najhujših. Prav je, da se nekaj naredi, da bi preusmerili gospodarske tokove, vendar pa je vprašanje, če zmoremo, kar smo si zastavili kot cilj in ali ne bo druga skrajnost preveč zavrla razvoj. Prvi opozorilni znaki so: izredne težave z repromaterialom, padec življenjske ravni in težko privajanje na soodvisnost med delom in nagrajevanjem.«

Seveda pa nisva kramljala le na splošno, pač pa je povedal tudi, kaj ima v načrtu IKO, da bi splaval iz kočljive situacije: »Mislimo, da je še vedno osnovno vprašanje kakovost. Predvsem se trudimo, da bi naši izdelki po funkcionalnosti in obliki ustrezali standardu in potrebam naših ljudi. Spodbujamo inventivno delo, uvajanje boljših konstrukcij, varčevanje z materialom.

V naši delovni organizaciji uvajamo razvojne skupine, v katerih niso samo poklicni razvijalci, pač pa tudi konstruktorji, analitiki, kooperanti in delavci iz neposredne proizvodnje. Delo teh skupin je že obrodilo prve sadove.«

Zakaj bi delali to, česar trenutno nihče ne kupuje?

Tehnološke izboljšave in razvoj novih izdelkov, to je perspektiva, situacija na tržišču pa bo terjala tudi hitro prilagoditev proizvodnih programov. Zakaj bi delali izdelke, ki jih trenutno nihče ne potrebuje? To pa bo zahtevalo premestitve delavcev. »Pripravljamo načrte, da bomo nekaj delavcev prestavili v okviru delovne organizacije, nekaj pa jih bomo usposobili za sorodna dela in opravila. Tako računamo, da bomo stabilizacijske zahteve s skupnimi napori vseh dejavnikov v tozdih izpeljali brez večjih pretresov,« pravi Lado Mazovec.

Toliko o preusmeritvi proizvodnje. Morda jim bo na ta način uspelo doseči načrtovano realizacijo. Slabo pa kaže z osebnimi dohodki. Prihodek, kot rečeno, zaostaja za načrtovanim, stroški močno prehitevajo, kar nujno pomeni, da zmanjkuje denarja za osebne dohodke. Zato so nekje na povprečju IMP. »Dokler polletja bomo še zdržali,« pravi Lado Mazovec, »toda po šestih mesecih grozi nevarnost, da bodo morali nekateri osebni dohodke znižati.«

Vendar bo to znano šele ob polletnem obračunu, ko bodo znane netočnih analizah tržišča in vseh okoliščin, ki vplivajo na prodaja sprejeli odločitev, če bodo spremenili letošnji plan ali ne.

Alchrom — stroški rastejo dosti hitreje od prihodka

Tudi Alchrom se ne more svojimi poslovnimi rezultati ravno pohvaliti. Celotni prihodek je v treh mesecih res za 7 odstotka večji kot v istem času lani, stroški pa kar za 45 odstotkov, zato je čisti dohodek za 3 odstotkov manjši, v poslov

Nadaljevanje na 3. str

Fakturirana realizacija za april 1981

DO, TOZD — Realiz.	Plan (v 10^3din) 1981	4 mes.	april	Izvršitev april	4 mes.	4 mes.1980	Indeks izvršitve let.pl (5:1)	pl.4m (5:2)	pl.apr (4:3)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
OV - SFRJ	644.000	194.640	54.660	45.807.815	182.489.218	166.506.260	28	94	84
- inoz.(m.)	60.000	-	-	-	4.968.097	-	8	-	-
KM - SFRJ	329.000	105.720	27.690	44.648.080	110.268.216	90.422.403	34	103	161
- inoz.	65.000	-	-	-	4.347.640	-	7	-	-
MK - SFRJ	393.500	125.350	32.700	27.717.867	95.031.075	104.363.980	24	76	85
- inoz.	42.000	-	-	-	3.159.803	-	8		-
PB Kp	12.829	3.840	1.200	844.716	1.191.652	6.220.421	9	31	70
SD	3.696	1.190	310	318.938	1.257.642	984.565	34	106	103
PROMONT - SFRJ	1.383.025	430.740	116.560	119.337.416	390.237.803	368.497.629	28	91	102
PROMONT - skupaj	1.550.025	-	-	119.337.416	402.713.343	368.497.629	26	-	-
MM - SFRJ	690.000	217.900	57.000	42.212.759	204.628.669	199.661.627	30	94	74
- inoz.	85.530	-	-	-	10.392.275	2.494.139	12	-	-
IB	72.600	23.800	6.000	5.383.358	21.155.905	15.947.293	29	89	90
BLISK - SFRJ	252.000	79.500	20.800	19.702.337	69.136.008	65.420.060	27	87	95
- inoz.	13.570	-	-	-	-	-	-	-	-
EKO - SFRJ	331.000	104.500	27.400	22.652.083	86.808.954	67.479.449	26	83	83
- inoz.	6.780	-	-	-	-	-	-	-	-
PMI - SFRJ	1.345.600	425.700	111.200	89.950.537	381.729.536	348.508.429	28	90	81
PMI -.skupaj	1.451.480	-	-	89.950.537	392.121.811	351.002.568	27	-	-
EM - SFRJ	597.000	195.260	49.250	51.503.915	255.009.603	184.673.974	43	131	105
- m.brez.bl.izv.	560.000	183.170	46.200	51.012.289	226.979.411	180.654.451	41	124	110
-m z bl.izv.	577.000	188.730	47.600	51.012.289	253.837.072	181.650.454	44	135	107
- projekt	20.000	6.530	1.650	491.626	1.172.531	3.023.520	6	18	30
- EM brez bl.izv.	580.000	195.260	47.850	51.503.915	228.151.942	183.677.971	39	117	108
- inoz.	116.000	-	-	-	8.211.067	1.088.928	7	-	-
DVG - SFRJ	228.500	69.711	19.439	12.241.803	61.000.270	49.875.802	27	88	63
- inoz.	4.500	-	-	-	426.800	-	9	-	-
TEN	600.000	178.968	51.620	27.444.223	157.031.665	133.094.495	26	88	53
- jaki tok	344.000	103.375	29.500	13.407.945	93.721.727	67.286.909	27	91	45
- šibki tok	256.000	75.593	22.120	14.036.278	63.309.938	65.807.586	25	84	64
ISO	175.000	55.113	14.700	16.331.335	52.930.052	36.806.461	30	96	111
CK	24.200	7.955	1.990	1.742.612	7.302.790	6.527.126	30	92	88
EMOND - SFRJ	1.624.700	507.007	136.999	109.263.888	533.274.380	410.977.858	33	105	80
EMOND - skupaj	1.745.200	-	-	109.263.888	541.912.247	412.066.780	31	-	-

DO, TOZD — Realiz.	Plan (v 10^3din) 1981	4 mes.	april	Izvršitev april	4 mes.	4 mes.1980	Indeks izvršitve let.pl (5:1)	pl.4m (5:2)	pl.apr (4:3)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
KLIMAT	396.000	119.300	33.000	14.818.120	98.805.817	87.292.541	25	83	45
TIO	300.000	93.300	25.500	17.617.840	81.005.843	78.411.141	27	87	69
PANONIJA	765.000	292.000	78.000	72.241.330	255.587.497	167.738.320	33	88	93
TRATA	580.000	176.400	49.500	29.977.146	150.314.636	198.001.544	26	85	61
ITAK	145.350	50.200	13.100	13.960.073	52.328.810	46.156.449	36	104	107
SKIP	386.560	118.318	39.921	38.212.703	119.368.866	131.274.725	24	71	96
IPKO	114.180	19.272	10.000	1.456.339					15
IKO	1.226.090	364.190	112.521	83.606.261	333.100.942	375.432.718	27	92	74
LSNL	413.000	134.081	38.287	40.444.305	145.874.239	109.853.183	35	109	106
HVA	155.000	48.100	15.600	9.685.885	43.382.042	52.573.767	28	90	62
VIPO	48.375	15.958	4.000	3.732.246	15.950.738	-	33	100	93
LBK	79.800	26.126	6.676	8.327.096	29.372.546	22.117.262	37	112	125
LIVAR	696.175	224.265	64.563	62.189.552	234.579.565	184.544.212	34	105	97
IP	470.949	147.800	38.300	38.376.544	148.305.246	121.446.600	31	100	100
MP - SFRJ	261.297	81.002	21.426	22.987.375	83.699.600	65.332.599	32	103	107
- inoz.	12.500	-	-	-	1.056.814	-	8	-	-
KLIMA - SFRJ	732.246	228.802	59.726	61.363.919	232.004.846	186.779.199	32	101	103
KLIMA - skupaj	744.746	-	-	61.363.919	233.061.660	186.779.199	31	-	-
INŽ	92.056	30.200	7.600	3.179.519	16.718.255	23.393.245	18	55	42
PB	67.000	22.008	5.716	4.024.669	17.838.581	17.581.588	27	81	70
ZAST	165.000	52.808	14.024	9.660.000	46.526.525	56.128.930	28	88	69
ALCH	117.558	30.012	5.512	9.881.593	34.463.752	24.167.774	29	115	179
IC	15.297	5.460	1.365	1.507.766	5.767.124	4.881.822	38	106	110
IZIP	456.911	140.488	34.217	28.253.547	121.314.237	126.153.359	27	87	83
- PD	11.140	-	-	102.178	716.720	57.275	6	-	-
IMP SFRJ	8.836.889	2.825.792	772.286	658.744.568	2.662.357.186	2.334.392.681	30	94	85
IMP skupaj	9.242.767	-	-	-	2.694.919.682	2.337.975.748	29	-	-

roslava dneva mladosti

Neomajna odločitev, da bomo nadaljevali po Titovi poti

Pomočnik generalnega direktorja za pravno samoupravno področje leš Čerin je v svojem govoru na proslavi v Domžalah poudaril, da si e le mladi temveč tudi mi odrasli s ponosom in z iskrenostjo znova nagamo veliko in večno obljubo in zavezo, da bomo složno, hrabro in eomajno hodili po poti neodvisne, socialistične, samoupravne, neurščene Titove Jugoslavije, da bomo tudi po Titu — Tito.

Nadalje je dejal, da se je z leti zvoja naše družbe izboljševal položaj učencev v našem gospodarstvu. Le ti so iz slug mojstrov ostali mladeniči, ki se pripravljajo za svoj poklic, samostojno delo in življenje in na pravice, ki h imajo pri upravljanju teeljne organizacije.

Poudaril je, da se v IMP lahko oleg velikosti, pestrosti, zanimivosti dela in poslovne uspešosti pohvalimo tudi s posvečanjem skrbi delovnemu človeku, jegovemu osebnemu počutju in teči, njegovim delovnim pogojem ter njegovemu vsestranskemu razvoju, ki je naravnan iko, da je vsakemu delavcu mogočeno, da se vsestransko veljavi z delom in z rezultati ela kot delavec, samoupravljalc in človek. Tako je bilo doslej veliko narejenega, da si preko 000 učencev IMP, ki se pripravjajo za različne poklice pridobi strezna znanja in spretnosti za amostojno delo.

Apeliral je na učence, naj se čijo in dobro pripravljajo za svoj oklic, za samoupravljanje in za amostojno življenje. Dejal je, a je njihova posebna naloga elo v mladinski organizaciji, v okviru katere lahko uresničujejo svoje cilje in interese.

Predsednik domicilnega odbora XIV. divizije Viktor Cvelbar je, kot je povedal v uvodu svojega govora, prišel na proslavo na povabilo predstavnika tozda Izobraževalnega centra in ZZB Domžale ter udeležence proslave seznanil z nekaterimi svojimi spomini z borbene poti in življenja štirinajste divizije, ki je bila ena od prvih partizanskih divizij v NOV Slovenije, ki je bila ustanovljena sredi julija 1943.

Na padle borce te divizije, njene boje, akcije in pohode spominjajo številna obeležja na območju Slovenije.

Nekatere slovenske krajevne skupnosti so si za svoj praznik vzele pomemben dogodek enot XIV. divizije na njihovem območju. Nekaj šol, muzejev, pevskih zborov, mladinskih pohodnih enot si je nadelo imena te divizije ali njenih enot.

Preživeli borci omenjene divizije in njenih enot so še danes zelo aktivni na gospodarskem, političnem in drugih področjih.

Z recitacijami so v programu sodelovali učenci Izobraževalnega centra. Sledila je podelitev knjižnih nagrad, ogled razstave o življenju in delu tovariša Tita, pa športni del praznovanja tega dne in po končanih športnih prireditvah še ogled partizanskega filma Most.

MARIJA PRIMC

Razstava knjig o Titu ob Dnevu mladosti

V tozdu Izobraževalni center omžale so za dan mladosti pripravili v učilnici razstavo knjig in vij o Titu in ob njegovi smrti. razstavljene knjige so last Izoraževalnega centra in so učenm na razpolago za njihovo izoraževanje.

adaljevanje z 2. strani)

lad pa je Alchrom v prvih treh esecih vložil komaj petino tega r je imel v poslovnem skladu ni v istem času.

Struktura Alchromovega pridodka se je precej pokvarila, saj dohodek običajno znašal 48 do 2 odstotkov celotnega prihoda, zdaj pa le 40. Poslabšala pa se , ker so se surovine zares redno podražile. Dvomilimersko nerjavečo pločevino so v anskem prvem tromesečju plaevali povprečno po 67,67 dinarja kilogram, letos pa 102,84, imilimetrska pa se je podražila 62,77 na 99,06 dinarja kilogram.

Masa bruto osebnih dohodkov bila v treh mesecih za odstotek pol manjša. Osnovo so januarja sicer povečali za 15 odotkov, vendar jim je obenem spelo zmanjšati nadure za petino, pa so se neto izplačani osebni ohodki dvignili le za 4 odstotke.

Druga plat številk

Vendar številke kažejo slabši položaj, kot je v resnici, pravi Alchromov direktor Zoran Kos. Medtem ko se je celoten prihodek res povečal le za 7,1 odstotka, pa je fakturirana realizacija a 23 odstotkov večja. Toda prej poslov so realizirali konec tromesečja, pa tudi likvidnost delovnih organizacij se spet manjša, tako da vsi računi še niso poravnani.

Res je, naročil je manj. Že lani o začela upadati, letos so se še olj zmanjšala. »Toda zaenkrat e še ni bati, da bi nam zmanjkalo dela. Trenutno imamo pa sklenjenih pogodb za šest do osem mesecev dela, kar je ravno prav,« pravi Zoran Kos.

Bolj pa se usihanje naročil odraža v vse ostrejši konkurenci na tržišču. Omenili smo že, kako se je podražil material, vendar Alchrom ne more tega povsem nadoknaditi z navijanjem cen, kajti vse bolj očitno postaja, da nekaterim delovnim organizacijam zmanjkuje dela, v takih situacijah pa seveda ne gledajo na dobiček, samo da imajo kaj za delati.

LOJZE JAVORNIK

Naš program za Interklimo

Zagrebška Interklima je razstava, ki ji IMP glede na njeno vsebino že po tradiciji posveča posebno pozornost. Letošnja Interklima bo od 15. do 19. junija. IMP bo na tej razstavi predstavil kar pestro paleto proizvodov in med njimi tudi nekatere novosti.

Poseben poudarek bo dan elementom za izkoriščanje sončne energije. Razstavili bomo: posebne regulacijske ojačevalnike, prenosnike toplote v obliki podpostaje (skupek elementov z avtomatiko in črpalko) in sprejemnik sončne energije.

Vendar pa to ni vse.

Na Interklimi bomo prvič pokazali sodobno grajen radialni ventilator, namenjen za variabilne sisteme v klimatizaciji in tudi za višje pritiske.

Nadalje bomo pokazali klimatsko napravo za uporabo v bolnišnicah, kjer imamo opravka s posebnimi predpisi.

Imamo tudi povsem nove sisteme regulacijskih naprav za ogrevanje in klimatizacijo.

Med strešnimi ventilatorji bomo pokazali specifične izvedbe za višje temperature in obratovanje v eksplozivnih atmosferah. Prvič bo tudi pokazan zaprti sistem hladilnega stolpa, ki je namenjen predvsem industriji.

Pokazali bomo tudi nekatere specifične elemente za distribucijo zraka, kot so sistemi vpihovalnih šob.

S področja dušenja zvoka pa bomo razstavili visokosposobne dušilne elemente — tako zvočne kulise kot dušilnike zvoka.

L. J.

Ali potrebujemo dva sončna kolektorja?

Samo z velikimi serijami bomo lahko konkurenčni

Za mnoge strokovnjake je sončna energija energija prihodnosti. Zato ni nič čudnega, če kar precej jugoslovanskih tovarn dela načrte, da bi proizvajale sprejemnike sončne energije (sončne kolektorje), ali pa jih že proizvaja. Zdaj se v to bitko vključuje tudi IMP in sicer z dvema sprejemnikoma sončne energije in dvema sistemoma za izkoriščanje sončne energije. Gre v bistvu za to, da je idrijski TIO razvil še svoj sončni sprejemnik, čeprav sodeluje tudi pri izdelavi sončnega sprejemnika, ki ga bodo sestavljali v Klimatu.

Zdaj se seveda odpirajo vprašanja ali to pomeni medsebojno konkurenco in medsebojno bitko dveh delovnih organizacij znotraj IMP. Vsi prizadeti, ki smo jih vprašali za mnenje, pravijo, da ni tako. Se pa ocene, kaj pomenita ta dvojnost, seveda precej razlikujejo in je ta trenutek težko podati povsem dokončno sodbo. Bodo pa misli, ki sta jih povedala direktor TIO Idrija Pavle Troha in svetnik generalnega direktorja IMP Stane Završnik najbrž pripomogle, da si bo vsak bralec lahko ustvaril jasnejšo sliko.

Direktor TIO Idrija Pavle Troha pravi naslednje: »V Idriji smo že pred letom in pol začeli razvijati naprave za izkoriščanje sončne energije. Ne razvijamo samo sončnih kolektorjev, pač pa je naš cilj razviti popoln sistem, ki bi bil uporaben v individualni gradnji in družbenem sektorju.

Smatrali smo, da moramo razviti takšen sistem, ki bo enostaven, oziroma, ki si ga bo lahko stanovalec montiral sam. Zato ga bomo tudi prodajali tako, da ga bo uporabnik lahko naročil pri nas v obliki paketa.

Da smo se odločili za tak razvoj je vplivalo tudi dejstvo, da IMP TIO Idrija v okviru obstoječih proizvodnih programov razpolaga praktično z vsemi polizdelki, ki so se sestavni del sistema za izkoriščanje sončne energije.

Sistem, ki smo ga razvili, preizkušamo v Idriji že leto dni in lahko rečem, da so rezultati pozitivni in tudi smatramo, da bodo porabniki — tako individualni kot družbeni graditelji zainteresirani za naš sistem. Doslej o razvoju tega sistema še nismo podali širših informacij, ker smo smatrali, da je treba prej pripraviti ustrezno prospektno-tehnično dokumentacijo. Obenem pa imamo edinstveno priliko za predstavitev tega našega sistema na Interklimi v Zagrebu, ki se bo začela 15. junija.

TIO Idrija: sistem za izkoriščanje sončne energije bomo usklajevali z drugimi

Res je tudi to, da moramo sistem izkoriščanja sončne energije usklajevati na nivoju sozda. Zato na nivoju sozda deluje skupnost, ki se je za prezentiranje sončne energije na Interklimi dogovorila, da bo predstavljen tako sistem IMP za izkoriščanje sončne energije, v katerem bo vključenih več temeljnih organizacij sozda IMP, na drugi strani pa predstavljen tudi sistem TIO Idrija kot sistem za individualno vgrajevanje.

Smatram, da je prav, da se ta problematika usklajuje na nivoju sozda, posebno še zato, ker je nujno, da sistem izkoriščanja sončne energije predstavlja sistem IMP in ga kot takega prezentiramo tudi na tržišču.

IMP TIO Idrija s svojim sistemom v nobenem primeru ne odstopa od sistema IMP, čeprav je vzporedno s Klimatom Ljubljana razvijal svoj sončni kolektor. V kolikor bo kupec zahteval v okviru sistema IMP TIO Idrija kolektor Klimata Ljubljana, je jasno, da bo Idrija ta kolektor v sodelovanju s Klimatom vključevala v svoj sistem.

Že do danes smo dosegli pozitivne premike v sodelovanju s Klimatom Ljubljana, saj določena dela za kolektor Klimata opravlja TIO Idrija. Skratka so dogovori, ki kažejo na dobre medsebojne odnose in skupno sodelovanje pri opremi za izkoriščanje sončne energije,« je končal Pavle Troha.

O problemu dveh sprejemnikov sončne energije smo se pogovarjali tudi s svetnikom generalnega direktorja sozda IMP, Stanetom Završnikom. Najprej je utemeljil zakaj so naprave za izkoriščanje sončne energije za nas tako pomembne:

Mnoge naše izdelke lahko prenesemo na področje sončne energije

»IMP ima v svojem proizvodnem programu vse sestavne dele, ki se koristijo v energetiki. To so: črpalke, avtomatika, armature, toplotni aparati. Ti elementi pridejo z nekaterimi majhnimi spremembami v poštev tudi za izkoriščanje sončne energije. Dodati pa jim je seveda treba še sprejemnik sončne energije.

Sprejemnik sončne energije je nov sestavni del, za katerega smo se dogovorili, da ga bosta skupaj proizvajala TIO Idrija in Klimat — Ljubljana. TIO Idrija namreč že ima tehnologijo za izdelavo ohišij, sam toplotni menjalnik pa je izdelek Klimata. Sprejemnik sončne energije naj bi sestavljali v Klimatu — Ljubljana.

Za prodajo individualnim kupcem je treba opremo prilagoditi zahtevam tržišča. Za to potrebujemo večvalentne grelnike — akumulatorje sončne energije. Opremo za izkoriščanje sončne energije se individualnim kupcem običajno prodaja kot paket vseh potrebnih sestavnih delov.

Na letošnji Interklimi od 15. do 19. junija bomo pred paviljonom razstavili cel sistem za izkoriščanje sončne energije, ki bo tudi deloval. To bo skupen eksponat sozda IMP, v katerem bodo vgrajeni sestavni deli, ki jih bodo izdelali Klimat — Ljubljana, TIO Idrija ter IKO, tozd ITAK. In sicer sodelujeta pri izdelavi sprejemnika in prenosnika sončne energije Klimat in TIO. TIO bo prikazal večvalentni grelnik — akumulator, ITAK pa bo prispeval avtomatiko in črpalke. Eksponat bo sestavil TIO Idrija.

Iz sestavnih delov tega eksponata je tudi približno razvidno, kako naj bi si tozdi delili delo pri proizvodnji naprav za koriščenje sončne energije. Morali pa bomo še precizirati tudi delitev programa toplotnih aparatov in posod za izkoriščanje sončne energije, ker nam na tem področju še marsikaj manjka, še zlasti, če gledamo široko potrošnjo, ki zahteva specifične izvedbe toplotnih aparatov.«

Če hočemo velike serije, se bomo morali odločiti za en kolektor

Iz povedanega sledi, da je dogovor glede sprejemnika sončne energije precizen: pri izdelavi IMP-jevega sprejemnika sončne energije sodelujeta Klimat in TIO, končna montaža je v Klimatu. Vendar kot že rečeno, obstaja še en sprejemnik sončne energije, ki ga izdeluje TIO sam. V zvezi s tem je Stane Završnik povedal: »Sprejemnika sončne energije Klimat in TIO Idrija sta po konstrukciji popolnoma različna, zato so različne tudi njune zmogljivosti in tudi cene. Konkretno: sprejemnik, ki ga sestavlja Klimat, ima precej boljše karakteristike, sprejemnik TIO pa je cenejši. Vsi dosedanji usklajevalni sestanki so izzveneli v noto, da bi moral IMP ponuditi en sam sprejemnik sončne energije, ki bi bil grajen na podlagi sodelovanja idrijskega TIO in ljubljanskega Klimata.«

Toda v resnici bo očitno drugače. Vsaj na začetku se bo na tržišču poleg IMP-jevega sistema za izkoriščanje sončne energije pojavil TIO še s svojim sprejemnikom sončne energije. Kot je dejal Stane Završnik, sta oba sistema zelo različna. Očitno ima TIO prav, ko ocenjujejo, da je njihov primernejši za prodajo individualnim kupcem. Verjetno lahko pričakujemo vsaj v začetku dokajšnje povpraševanje po novih izdelkih. Zakaj bi potem tarnali, ker imamo dva sončna kolektorja? Ali ne bi bilo pametneje napeti sile, da bi prodali čimveč obeh in bi si tako ustvarili čim trdnejši položaj na tržišču?

»Verjetno bo povpraševanje po sprejenikih sončne energije, zlasti v obmorskih krajih, zares takšno, da bi lahko prodajali sprejemnike dveh tovarn,« pravi Stane Završnik. Toda tržišče se bo kasneje umirilo, pričakujemo lahko dokaj ostro konkurenco, zato bo v perspektivi nujna zahteva po enotnem sprejemniku sončne energije, ki bi ga IMP delal v velikih serijah, saj lahko le velika serija zagotavlja konkurenčno ceno.

Da bi reševali takšne probleme, nameravamo v okviru sozda IMP organizirati skupnost, v kateri bodo proizvajalci elementov za izkoriščanje sončne energije. Doslej smo se usklajevali na osnovi sestankov in stikov direktorjev, oziroma vodstev tovarn, ki delajo na teh programih. Teh sestankov je bilo kar precej,« je dejal Stane Završnik.

Lojze Javornik

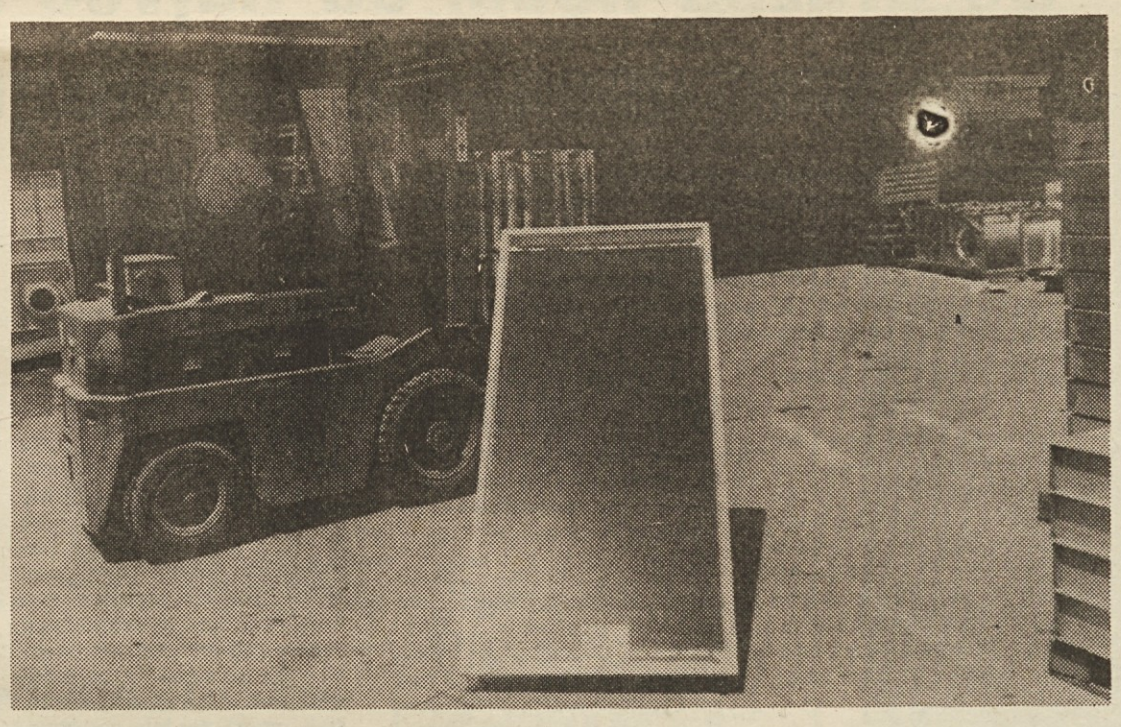

Prototip sprejemnika sončne energije SSE-80 so razvojni inženirji pripravili skupaj s strojno fakulteto Univerze Edvard Kardelj v Ljubljani, s katere je pri tem načrtu sodeloval z nami dr. Peter Novak.

Sprejemnike sončne energije bo sestavljal Klimat v svoji tovarni na Vojkovi cesti. Sedanje kapacitete zadostujejo za proizvodnjo 15 do 20.000 sprejemnikov letno, morda tudi za 30.000, če se bo pokazala potreba.

Čeprav so sprejemniki sončne energije nedvomno novost, kaže, da graditelji novih objektov kar resno računajo s tem virom energije. Že pred začetkom redne proizvodnje smo namreč prodali 600 sprejemnikov prve serije, po podatkih, ki so nam jih dale razne projektantske organizacije, pa v načrtih, ki jih pripravljajo za nove stavbe računajo že na 5.000 naših sprejemnikov sončne energije, pravi ing. Vinko Kuder.

Sprejemnik sončne energije SSE-80 je primeren za:

— ogrevanje bazenske vode,
— ogrevanje sanitarne vode in
— kombinirano ogrevanje sanitarne vode in vode za ogrevanje prostorov.

In kakšen je IMP-jev sprejemnik sončne energije SSE-80? Ima aluminijasto ohišje. To ohišje je izolirano s poliuretanom z aluminijasto folijo. V ohišju je lamelni absorber iz bakrenih cevi premera 12 mm in aluminijastih lamel, ki imajo kar 13 kvadratnih metrov bruto površine. Cevi so povezane z zbiralnikom iz bakrene ali jeklene cevi premera 15 do 25 milimetrov. Nad absorberjem je 4 milimetre debelo steklo.

Sprejemnik sončne energije SSE-80 bo stal 12.714 dinarjev. Vendar pa za izkoriščanje sončne energije ni dvolj zgolj sprejemnik, pač pa je treba vgraditi več sprejemnikov in še druge naprave. Konkretno za pripravo sanitarne vode za enodružinsko hišo v Ljubljani bi potrebovali 6 sočnih sprejemnikov. Kompleten sistem za ta namen bi stal okrog 10.000 dinarjev.

Z začetkom proizvodnje sprejemnika sončne energije SSE-80 pa se IMP-jevo delo pri izkoriščanju sončne energije nikakor ni končalo. Naša razvojna služba je že razvila protitočni menjalnik toplote PT 80, ki je izpeljanka iz našega že poznanega toplotnega menjalnika in bomo za proizvodnjo uporabljali že obstoječo tehnologijo. Preizkusi menjalnika toplote PT 80 so končani, dali so dobre rezultate, zato lahko pričakujemo, da se bo proizvodnja teh naprav začela v drugi polovici letošnjega leta.

Konkurence pri proizvodnji naprav za izkoriščanje sončne energije ne bo manjkalo, saj ima cela vrsta jugoslovanskih proizvajalcev namere, da bi razvijala tovrstne izdelke. Toda svetnik glavnega direktorja sozda IMP Stane Završnik opozarja, da ima IMP pred svojimi domačimi konkurenti nekatere prednosti:

— IMP lahko nastopa s kompletno ponudbo za velike in male objekte — začenši s projektom, sam dobavi vse elemente, ki jih lahko tudi vgradi. To je pomembna prednost zlasti pri velikih objektih.

— Druga prednost so odlične karakteristike sprejemnika sončne energije IMP-Klimat. Kot pravi Stane Završnik, je ta sprejemnik izdelan po najsodobnejši ameriški tehnologiji in po svojih karakteristikah prekaša celo izraelske kolektorje, ki sicer veljajo za najboljše na svetu.

Pogovor z delegatom za kongres samoupravljalcev Martinom Kosmino

Uspešen boj za gospodarsko stabilnost je pogoj za napredek samoupravljanja

Priprave za tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije so v polnem razmahu. Tako kot verjetno vsi drugi delegati, tudi Martinu Kosmini ne manjka dela, saj se udeležuje številnih pripravljalnih sestankov in predkongresnih razprav. Te razprave sicer še niso končane, vendar smo ga prosili, naj za Glasnik odgovori na nekaj vprašanj v zvezi z bližnjim kongresom.

Za začetek — kaj kot samoupravljalec in kot delegat pričakujete od kongresa samoupravljalcev?

»Vsekakor tretji kongres samoupravljalcev in vsa aktivnost pred njim in po njem predstavljajo priložnost za poglobljeno oceno samoupravnih in družbeno ekonomskih odnosov, ki smo jih vzpostavili v letih po sprejetju Ustave in Zakona o združenem delu. Skozi javne razprave, ki se bodo vršile v vseh delovnih sredinah bodo delavci na podlagi pripravljenih poročil razpravljali o osnutku resolucije. Primerjali bodo stanje, kakršno je v njihovih delovnih sredinah z izhodišči, ki so postavljena v osnutku resolucije. V tem trenutku je težko oceniti kakšna bodo konkretna stališča teh razprav v delovnih organizacijah IMP-ja znano pa je, da se vsi odgovorni na razpravo temeljito pripravljajo, k čemur je vsekakor pripomogla velika predkongresna aktivnost.

Ugotoviti moramo, da nam je bilo preverjanje naše samoupravne organiziranosti in družbenoekonomskih odnosov že v

Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije Beograd, 16. do 18. junija

preteklem obdobju stalna naloga, kateri smo posvečali kar največ pozornosti.

Škoda je, ker razgovor vodimo pred razpravami, saj bi bilo mnogo bolj zanimivo govoriti o zaključkih, ki jih bodo delavci sprejemali na svojih sestankih. Nasploh bo treba v teh zadnjih predkongresnih dneh še marsikaj postoriti za to, da bodo razprave kar najbolj kvalitetne. Zavedati se moramo, da časa ni na pretek, čemur je kriv tudi rok v katerem je bil osnutek resolucije objavljen v javnih občilih.«

Kot ste sami rekli, kongres obvezuje delavce (obenem pa je tudi posebna priložnost), da ocenijo doseženo stopnjo samoupravnih odnosov. Kaj vi pravite za samoupravne odnose v IMP-ju še posebej glede na to, da je naš sozd tako velik in kompliciran organizem?

»Na področju samoupravnih odnosov menim, da je bilo v IMP-ju že marsikaj storjenega. Ustrezni samoupravni odnosi so vsekakor bistveni pogoj za uspešen materialni in družbeni razvoj ter samoupravno reševanje številnih tekočih in razvojnih problemov.

V bodoče bomo morali še bolj težiti k samoupravnemu združevanju dela in sredstev na načelih dohodka v reprodukcijskem odvisnih temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. Zato mislim, da bo v pokongresnem obdobju ena od naših ključnih nalog preverjanje obstoječih organizacijskih oblik ter ugotavljanje pomanjkljivosti na tem področju, ki so se do sedaj pojavljale. Vsekakor pričakujemo od kongresnih dokumentov, da nam bodo dali še konkretnejše usmeritve za naše delo na tem področju. Preveriti bo potrebno mesto in vlogo vsake temeljne organizacije, delovne skupnosti in delovne organizacije v okviru sestavljene organizacije. Pri oblikovanju organizacije moramo težiti k ekonomskih pogojem, v katerih bodo delavci dejansko obvladovali pogoje in rezultate dela, ustvarjali pogoje sodelovanja med temeljnimi organizacijami, pogoje za pridobivanje večjega dohodka in pogoje v katerih bodo delavci ekonomsko bolj motivirani. Na tej osnovi naj bi se povečale možnosti zadovoljevanja delavčevih osebnih in skupnih potreb ter krepila akomulativna in reprodukcijska sposobnost organizacij združenega dela.«

Večja produktivnost je tudi eno osnovnih sestavin in ciljev razvijanja samoupravnih odnosov. Kako vi gledate na to?

»Dviganje produktivnosti dela in učinkovitost poslovanja sta osnova za povečanje dohodka, kar je temeljni motiv. Razširjati bo potrebno samoupravne odnose, v katerih se bo moral kot oblika uveljaviti delež v skupno ustvarjenem dohodku in prihodku reprodukcijsko povezanih organizacij združenega dela. Vemo, da so se v naši sestavljeni organizaciji že močno uveljavili takšni odnosi. V zvezi s skupnim prihodkom naj omenim predvsem samoupravni sporazum, ki so ga temeljne organizacije združenega dela sklenile s temeljno organizacijo posebnega pomena. Ta sporazum se je tudi v praksi že dodobra uveljavil, seveda pa lahko ugotavljamo tudi pomanjkljivosti, ki jih vsebuje (premalo konkretno izdelana merila za udeležbo v skupno ustvarjenem prihodku). Iz tega osnovnega sporazuma izhajajo sporazumi, ki bolj konkretno opredeljujejo razmerje med večimi temeljnimi organizacijami, ki izvajajo dela na istih objektih. Vsekakor so ti sporazumi nadaljnji korak k uresničevanju zamisli o dohodkovnem povezovanju med temeljnimi organizacijami v okviru sestavljene organizacije.«

V predkongresnih pripravah ste se še posebej poglobljeno ukvarjali z delitvijo dohodka in merili za delitev osebnih dohodkov. Zastavljamo vam dve vprašanji. Najprej nas zanima, kako ocenujete sedanje odnose na tem področju. Glede na to, da sami delate v delovni skupnosti skupnih služb, pa nas še posebej zanima, v kolikšni meri je razvita svobodna menjava dela konkretno med vašo službo in tozdi, za katere opravljate določena dela?

»Sistemu delitve čistega dohodka ter razporejanju osebnih dohodkov bo potrebno v bodoče posvetiti še več pozornosti. Menim, da bi bilo potrebno to področje koordinirati z nivoja sestavljene organizacije ter za področja, kjer je to mogoče postaviti enotne osnove in merila. V nasprotnem primeru se srečujemo z vsemogočimi sistemi — mislim na delitev osebnih dohodkov, ki pa v nobenem primeru niso tako dodelani, kakor bi bilo potrebno. Na enotni podlagi bi bilo potrebno zagotoviti enak položaj delavcev pri delitvi sredstev za osebne dohodke v vseh temeljnih organizacijah. Postaviti moramo kriterije pri katerih bo pridobivanje osebnih dohodkov še bolj vezano na porast dohodka in porast produktivnosti. Ob tem se strinjam z izhodiščem resolucije, po katerem je potrebno proizvodno delo in delo v težkih delovnih pogojih družbeno bolj ceniti in seveda tudi materialno vrednotiti. Za vse gornje pričakujemo tudi metodološka izhodišča in strokovne podlage, za kar je po družbenem dogovoru zadolžena Gospodarska zbornica oziroma splošno združenje.

Posebno mesto v sklopu pridobivanja in razporejanja dohodka imajo tudi delovne skupnosti. Tu bo potrebno dosledno uresničiti načela svobodne menjave dela med delavci temeljnih organizacij in delavci delovne skupnosti. Čeprav na tem področju lahko ugotavljamo velik napredek, pa bo potrebno tej problematiki posvetiti še več pozornosti. Sredstva za delo delovnih skupnosti že sedaj opredeljujemo preko planskih dokumentov. V teh dokumentih so dokaj precizno določena sredstva, ki so namenjena za delo delovnih skupnosti , prav tako pa tudi dela in naloge, ki naj jih delovne skupnosti opravijo. Na podlagi poročil se se ugotavlja, v kakšni meri se uresničuje plan delovne skupnosti. Kot pomanjkljivost se tu pojavlja dejstvo, da ni konkretnih meril za ugotavljanje uspešnosti dela delovne skupnosti.«

Kongres samoupravljalcev bo ocenil tudi uveljavljanje delegatskih odnosov. Kašne so vaše izkušnje na tem področju?

»V zvezi z delovanjem delegatskega sistema ugotavljamo, da se je sistem delegatskega odločanja na vseh nivojih dokaj dobro uveljavil s pripombo da bolje deluje v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, kakor pa na nivoju delovnih organizacij in sestavljene organizacije. Pri tem mislim na delegatski sistem v okviru organizacij združenega dela. Istega ne bi mogli trditi za delovanje delegacij v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih. Na tem področju se čuti precejšnja nezainteresiranost delegatov poleg tega pa se pojavljajo situacije, ko se delegati se srečujejo z že vnaprejšnjimi odločitvami s čimer upade njihov interes za odločanje o zadevah s področja delegacij. Kot največjo pomanjkljivost, je opaziti neko vrsto odtrganosti delegatov od baze. V bodoče bo potrebno z ustreznimi ukrepi zagotoviti vez med delegati in drugimi delavci katerih interese zastopajo in pomoč delegatom pri obravnavi gradiv in odločanju.«

Povejte še kaj o prizadevanjih za boljše in učinkovitejše gospodarjenje, skratka o izvrševanju stabilizacijske politike, saj je tudi to ena od bistvenih kongresnih tem.

»Uspešen boj za večjo gospodarsko stabilnost in vsekakor življenjski interes delavcev in poglaviten pogoj za nadaljni uspešen razvoj samoupravljanja in družbenoekonomskega položaja delavcev. Zavedati se moramo, da lahko gospodarsko trdnost in odstranitev vzrokov inflacije dosežemo samo s povečanjem družbene produktivnosti in sodobne organizacije dela.

Kot ena glavnih nalog v sklopu stabilizacijskih prizadevanj je gotovo povečanje izvoza. Danes lahko govorimo, kako pravilna je bila pred leti sprejeta odločitev o naši izvozni usmeritvi. S povečevanjem izvoza pa je treba paziti na to, da se ne odpirajo problemi doma. Pri tem mislim na izogibanje stihijskih oziroma ne dovolj poglobljenih odločitev v zvezi s kadrovanjem delavcev za dela v tujini, kar lahko kaj hitro pripelje do kadrovske osiromašitve posameznih organizacij združenega dela za dela doma, ki so kljub vsemu še vedno naš primarni interes. Zavedati se moramo, da so kadrovske odloči vedno odločitve na dolgi rok.

Ob koncu naj povem še to, se je v dosedanjih razpravah kazalo, da so določila resolu vse preveč splošna in, da jih potrebno v fazi javnih razpra resoluciji bolj konkretizir Marsikaj lahko k konkretiza resolucije prispevajo tudi zaključki javnih razprav v naših o ganizacijah združenega del

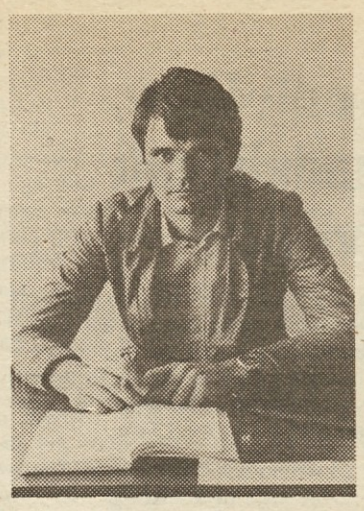

MARTIN KOSMINA — delegat za tretji kongres samoupravljalcev pravi: »Nikar ne pišite, da se veselim, ker sem bil izvoljen za delegata. Zdaj, ko tečejo sklepne priprave, šele vidim kako težka in odgovorna naloga je na kongresu zastopati tako širok krog delavcev.«

Martin Kosmina je imel najprej smolo, da je bil mesec dni odsoten zaradi vojaških obveznosti — in to ravno v času, ko je bil izvoljen za delegata. Delo mu je še dodatno oteženo, ker je osnutek resolucije izšel tako pozno, da je zares težko organizirati poglobljeno in vsebinsko obravnavo, še posebej v sozdu s tolikimi delovnimi organiz jami in tozdi, kot jih ima I

Martin Kosmina je v I od 1. 1. 1980. Zaposlen j pravni službi v okviru kadrov splošne službe delovne skup skupnih služb v delovni org zaciji Promont.

Leta 1974 je diplomiral Pravni fakulteti. Njegova zaposlitev je bila v domžalsk Toku, kjer je delal tri leta in Nato je bil leto dni pripravni temeljnem sodišču Ljubljana je položil pravosodni i Potem je prišel k nam.

Še nekaj o njegovi družbe politični aktivnosti. Posebe funkcij nima in jih tudi ni i To, da je zdaj predsednik ko sije za delovna razmerja v P montovih skupnih službah i je bil predsednik sindikalne ganizacije v skupnih službah je delal v Toku, sta pravza njegovi najvišji funkciji. Je vključen v delo družbenopo nih organizacij tako v delovn ganizacij kot zunaj nje. Tak sodeloval v eni od komisij za prav materialov, ki so bili p laga dokumentom za kon samoupravljalcev. To je bila misija, ki je pripravljala ugot tve o delitvi dohodka in je d vala v okviru sindikata v ob Moste-Polje.

Član ZK je od leta 1974.

Pogovor z delegatom za kongres samoupravljalcev Janezom Vodenškom

Če družba hoče, da največ naredimo ne sme dopustiti, da stroji stojijo

»Na kongresu samoupravljalcev lahko pričakujemo, da bodo delegati zelo ostro in neposredno spregovorili o dobrih in slabih straneh razvoja samoupravnih odnosov in tudi gospodarskih odnosov,« pravi Janez Vodenšek, vodja proizvodnje v tozdu LSNL (Livarna sive in nodularne litine). To je tozd delovne organizacije Livar. Tudi sam bo delegatu na kongresu predložil sporočilo jugoslovanskih livarjev, ki govori predvsem o gospodarski problematiki.

Kakšni problemi tarejo livarje?

»Glavni problem v letu 1980 je bila oskrba s surovinami in repromaterialom. Livarne nimajo deviz, da bi jih dajale dobaviteljem, in oskrba s koksom ter železom je zelo neredna. Mi smo še kolikor toliko srečno zvozili, da nam proizvodnje nikoli ni bilo treba povsem ustaviti, toda Belt je stal kar trideset dni.«

Kakšna je po vašem mnenju rešitev iz teh zadreg?

»Livarne in proizvajalci surovin bomo morali najti skupni jezik, pa tudi širša družbena skupnost bi morala imeti več posluha. Cilj gospodarske politike mora biti, da gospodarstvo čimveč ustvari, ne pa, da se obrati ustavljajo zaradi neredne oskrbe.«

Da, toda cilj gospodarske stabilizacije je tudi boljše gospodarjenje, prodiranje na tuja tržišča. Tisti, ki niso sposobni v konkurenčno bitko na tuje, ne morejo več računati na družbeno podporo.

»Saj izvažamo. Lahko rečem, da je naša Livarna eden največjih izvoznikov v IMP. Res pa je, da imamo pri izvozu v zadnjem času izgubo. O tem smo govorili tudi na delavskem svetu, kjer je padlo vprašanje, če je sploh dopustno izvažati pod takimi pogoji. Poglejte, kaj se dogaja. Pri nas se surovine dražijo iz dneva v dan. Računi prihajajo celo za nazaj. Mi pa teh podražitev ne moremo prenašati naprej tujemu kupcu, kajti kupec v ZRN tega ni vajen in na to ne pristaja.«

Kaj se najbolj draži?

»Koks in surovo železo. Pravzaprav se draži vse. V letu dni so se podražili vsi repromateriali za 30 do 50 odstotkov.«

Pravite, da ste na delavskem svetu razpravljali o smiselnosti izvoza pod pogoji, ki ste jih opisali. Kaj ste sklenili?

»Izvažati moramo. V livarni imamo zahodnoevropsko tehnološko opremo, razpolagamo z najmodernejšo tehnologijo sploh, to pa pomeni, da moramo za to opremo iz istega tržišča uvažati rezervne dele, ti so dragi in je zanj potrebno imeti vedno zadosti deviznih sredstev. Pa ne samo to, povedali smo, da so nekatere livarne stale, nam to ni bilo potrebno, ker smo imeli devizna sredstva in smo uvažali deficitarne osnovne surovine, kot so surovo železo, koks in druge. To pomeni, da imamo velike težave, ker izgubljamo dohodek zaradi nizkih izvoznih cen, da pa bi v nasprotnem primeru imeli še večje težave, ker bi zaradi pomanjkanja reprodukcijskih materialov morali ustavljati proizvodnjo.«

Kakšne pa so možnosti, da se z dobavitelji surovin samoupravno povežete in si tako zagotovite rednejšo oskrbo in bolj stabilne cene?

»Jugoslovanski livarji so že pred časom regulirali svoje odnose z dobavitelji surovin. S proizvajalci surovega železa smo imeli sklenjen samoupravni sporazum za obdobje 1976 do 1980. Zdaj ta sporazum usklajujemo z zakonom o sistemu in družbeni kontroli cen in ko bo sporazum usklajen, bomo na ta način uredili medsebojne odnose do konca tega srednjeročnega obdobja.

Toda že v času sprejemanja teh aktov, so se pojavili proizvajalci nekaterih osnovnih surovin z zahtevo po združevanju deviznih sredstev za uvoz osnovnih surovin, kot so: ruda, za proizvodnjo surovega železa. Če želimo biti oskrbljeni s nenadomestljivo surovino, sm morali te zahteve tudi sprejeti kar zopet pomeni še več izvažanj ti.

Osnova naših težav je, da livarstvo v našem gospoda skem sistemu slabše cenjeno primerjavi s kovinsko predel valno industrijo. To se kaže p akumulativnosti, pa tudi izvoznih spodbudah, ki so kovinsko-predelovalno indu strijo in drugo industrijo ugod nejše, takšna situacija pa b stveno vpliva tudi na rast do hodka, vsled česar so vsaj d sedaj za določeni odstotek za stajali tudi osebni dohodki.

Ste tudi predsednik sind kalne konference v Livarj zato lahko najbolj neposredn odgovorite na vprašanje, kak sindikat sodeluje pri reševanj prej omenjenih problemov.

»V vseh Livarjevih tozdi smo sprejeli stabilizacijski pro gram, ki jih je obravnaval tu sindikat. Te programe tudi ure sničujemo. Glavne težave na stajajo zaradi neurejenih odno sov na tržišču, na te pa osnovn organizacija sindikata nim nobenega vpliva. Ker odnosi n tržišču niso urejeni, šepa pr skrba, to pa v delovni organiz ciji povzroča postaje proizvod nje. Toda nasploh lahko rečem da so naše sindikalne organiza cije zelo aktivne in rešujejo v probleme. Vse bolj se med de lavci tudi utrjuje zavest, da sm sindikat vsi.«

Sindikat smo vsi, pravite. V delavskem svetu pa so delegat Ali se tudi res obnašajo dele gatsko? Ali se pred odločanje posvetujejo s sodelavci, ki jih delavskem svetu zastopajo? Al prenašajo na delavski svet nj hova mnenja, pobude in stali ča?

»Da, za člane naših delavsk svetov lahko rečem, da se ob našajo resnično kot delegati. Je pa problem usposobljenosti z

(Nadaljevanje na 5. strani)

JANEZ VODENŠEK je v Livarju zaposlen deveto leto. Dela kot vodja proizvodnje v tozdu Livarna sive in nodularne litine.

Sicer je Trboveljčan in v Trbovljah je končal tudi kovinarsko šolo. Njegova prva zaposlitev je bila v Elektrarni Trbovlje, nato v IBT. Opravil je tudi delovodsko šolo.

Nato je našel v časopisu razpis za delovodjo v livarni v Ivančni gorici. Privabilo ga je predvsem stanovanje, odkrito prizna, kajti imel je že družino, stanovanja pa še ne. Tako se je iz Trbovelj preselil v Ivančno gorico, ni mu bilo žal, pravi, ker se je lepo vživel.

V družbenopolitičnih organizacijah je aktiven ves čas. S sedemnajstimi leti, leta 1958 je bil sprejet v ZK. V Trbovljah je bil predsednik občinske konference Zveze mladine Slovenije. Zdaj je predsednik sindikalne konference v Livarju in predsednik delavskega sveta v tozdu LSNL.

TOZD Dvigalo bo izdeloval vlečnice

Naša vlečnica se vrti na Zlatiboru

V tozdu Dvigalo so v lanskem oktobru sklenili prvo pogodbo za izdelavo vlečnice s tozdom Zlatibor v Srbiji. 10. februarja letos, sredi najhujše zime so vlečnico zmontirali in jo kljub vremenskim težavam spravili v obratovanje ter jo predali uporabniku Ugotursu Sloga tozdu Zlatibor v Srbiji. Vrednost vlečnice je bila lani približno 1,500.000 dinarjev.

Tozd Dvigalo išče dopolnilni program k svoji osnovni dejavnosti, pa so vlečnice eden od možnih proizvodov. Vlečnica, kakršno so postavili na Zlatiboru, sodi med krajše — do 500 metrov dolžine. Material zanje je skoraj v celoti domač. Sedaj delajo na razvoju daljših vlečnic — do 1200 metrov. Tako bodo lahko nudili ponudbe za razne rekreacijske centre.

Delajo pa tudi na razvoju male prenosne vlečnice do 250 metrov dolžine. Glede na sedanjo investicijsko politiko na področju turizma menijo v tozdu, da imajo možnosti za prodajo vlečnic kljub dokaj močni konkurenci.

Posnetka sta z Zlatibora.

M. Primc

Obraz iz kolektiva

Še bi se šolal, a družina potrebuje očeta

Devetindvajsetletni Anton Boršič, ki je bil rojen v Desniču, je obiskoval osnovno šolo v Desniču in jo končal z odličnim uspehom. Poklicno industrijsko kovinarsko šolo je obiskoval pri TAM v Mariboru in jo zaključil z odliko. Postal je konstrukcijski ključavničar varilec.

Prva tri leta po končani učni dobi je bil zaposlen pri Metalni Maribor in delal predvsem pri hidroopremi. Od tam je odšel k zasebnemu obrtniku Ahčanu v Maribor, kjer si je nabral veliko izkušenj pri obdelavi nerjavečih materialov, ki jih sedaj s pridom uporablja pri delu v tozdu Alchrom v Rušah. Tu je sedaj pet let in opravlja delo skupinovodje ključavničarjev. V skupini ima tri ključavničarje. Z njimi je zadovoljen, saj so uspešni delavci.

Pri delu seveda ne manjka težav, saj Alchrom tare prostorska stiska, ki vpliva na kvaliteto in kvantiteto dela. Upajo pa, da se bo stanje izboljšalo, ko bodo zgradili novo tovarno. Za njeno gradnjo imajo lokacijsko dovoljenje in jo bodo predvidoma začeli letos graditi, čeprav se ta začetek odmika zaradi nekaterih nepredvidenih težav okoli začetka gradnje.

Sedanji neugodni prostorski pogoji neugodno vplivajo na zdravje, počutje in produktivnost delavcev, na njihovo zdravstveno stanje, saj se v majhnem prostoru ne morejo izogniti škodljivim vplivom kot so sevanje, prah, prepih, ropot.

Kljub navedenim težavam pa ne namerava zapustiti tozda in oditi drugam, saj je delo z nerjavečim materialom zanj posebno zanimivo in upa, da se bodo v tozdu kmalu otresli navedenih težav.

Svoj prosti čas doma posveča družini in šolanju, saj je sedaj pred maturo na srednji tehnični

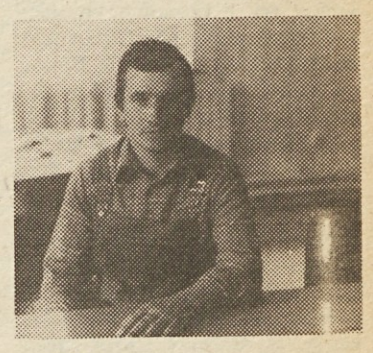

Anton Boršič

šoli strojne smeri. Šolanje bi rad nadaljeval, kar je žal prevelika žrtev za družino, ki je tako prikrajšana za očeta.

Na IMP ima najlepše spomine v zvezi z dogodkom, ko so spuščali v pogon hidrocentralo Orlovac pri Sinju. To delo, pravi, mu je ostalo v tako lepem spominu zaradi odličnega zaslužka, saj je imel takrat (l. 1972) le malo manjši osebni dohodek kot danes. Tedaj je bil resnično nagrajevan po delu.

M. PRIMC

Nadaljevanje s 4. strani

reševanje vseh problemov, ki se pojavljajo na sejah delavskih svetov. Dobro bi bilo, če bi delegatu, ko je izvoljen, omogočili izobraževanje, da bi spoznal pravice in dolžnosti delegata v samoupravnih organih.«

Kako pa ocenjujete odnos strokovnih služb in vodilnih delavcev do samoupravnih organov? Je beseda samoupravljalcev dovolj upoštevana?

»Moje mnenje je, da moramo pri tem ločevati med zadevami, o katerih se moramo pogovoriti in med tistimi, o katerih se ne moremo. Pri tehnoloških predpisih, na primer, ne more biti razprave. Delo v livarni je nevarno, zato se moramo strogo držati varnostnih predpisov.

Sicer pa naši delavci to vedo, saj je zavest v našem obratu na visoki ravni. V livarni nas je 316 delavcev in naredimo 16 do 17 tisoč ton proizvodnje letno ali preko 50 ton na zaposlenega. Povprečje za Jugoslavijo znaša 19 ton.

Tako smo največja livarna sive in nodularne litine v Sloveniji. Tega ne bi dosegli, če ne bi vsak delavec dal celega človeka v proizvodnjo. Res je, tudi pri nas bi lahko pri disciplini še kaj zboljšali, toda bil sem tudi v drugih tovarnah in vem, da je zavest naših delavcev v primerjavi z drugimi visoko. In na tem moramo graditi, kajti vidimo, da je na splošno v našem gospodarstvu vse premalo discipline.

L. JAVORNIK

NEKAJ MISLI IZ SPOROČILA LIVARJEV KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV

Jugoslovanske livarne so v letu 1980 proizvedle 662.000 ton odlitkov, kar je 40.000 ton (oziroma 5 odstotkov) manj, kot so načrtovale.

Neizpolnjevanje plana je tembolj zaskrbljujoče, saj so možnosti prodaje tako na domačem kot na tujem tržišču ugodne.

V letu 1980 so imele livarne velike težave pri oskrbi z surovinami in repromaterialom, še zlasti s koksom, A1-litinami in smolami (za pripravo peščenih mešanic).

Jugoslovanske livarne se pretežno oskrbujejo z domačimi surovinami. Uvažajo se le tiste osnovne surovine, ki jih doma ni dovolj.

Problematika surovin za livarstvo se deli na:

1. Tiste surovine, ki jih stalno manjka (jekleni odpadki).

2. Surovine, za katere doma nimamo dovolj proizvodnih zmogljivosti (sivo surovo železo, kvarcitni pesek).

3. Surovine, za katere sicer nimamo dovolj zmogljivosti, vendar jih bodisi izvažamo (A1) ali pa proizvodne zmogljivosti niso povsem izkoriščene, ker ni deviznih sredstev (livarski koks, smole).

Zaradi slabe oskrbe s surovinami in repromaterialom so posamezne livarne stale 5 do 20 dni, delavce pa so poslali domov, posamezne livarne so delavce pustile za nekaj dni na skrajšani dopust. To ni nikogar zanimalo, niti tistih, ki so dopuščali, da se v škodo koriščenja obstoječih zmogljivosti oddvajajo devize za tiste objekte, ki bodo dali rezultate šele v naslednjih treh do petih letih.

Kakšno produktivnost lahko pričakujemo, če proizvodne zmogljivosti niso dovolj izkoriščene, ker manjka repromateriala in surovin?

Če tudi letos ne bomo doumeli, da mora imeti prednost uvoz nujnih surovin in repromateriala, bo prišlo do novega padca proizvodnje. Družbeno je bolj koristno zagotoviti oskrbo za nemoteno delo v obstoječih tovarnah z uvozom neogibno potrebnih surovin kakor pa izgradnja novih tovarn.

Livarne so v preteklem petletnem planu 1976—80 imele izvozno orientacijo. Izvoz je znašal letno okrog 250 milijonov dolarjev. To je izvoz finalnih izdelkov, v katere je vloženega mnogo dela. 60% tega izvoza je bilo v vzhodnoevropske države, 40 odstotkov pa v razvite zahodne države in v države v razvoju.

Mladi poljski pevci obiskali Klimo

Delovna organizacija IMP Klima — Celje je letos sodelovala kot eden izmed pokroviteljev festivala mladinskih pevskih zborov v Celju, ki je bil od 28. do 31. maja. Bili so gostitelji mešanega mladinskega pevskega zbora Slowiki iz poljskega mesta Szczecin. V petek, 29. maja so svojim gostom razkazali tovarno in jim opisali svoj proizvodni program. Gostje pa so zapeli tri pesmi.

L. J.

Panonija druga na orientacijskem pohodu

V okviru sindikalnih športnih iger, je bilo v Murski Soboti tekmovanje v orientacijskem pohodu. Sodelovalo je 9 ekip, med njimi dve ekipi Panonije. Na 6 km dolgi progi so morali tekmovalci opraviti različne naloge. Preverili so znanje iz topografije, prve pomoči, plezanja po vrvi, in streljanju z malo kalibrsko pištolo. Zmagala je Mura z 218 točkami 2. je bila Panonija s 184, tretja SO Bogojina in 4. Panonija II z 152 točkami.

F. K.

VABILO PEVCEM

Pevski zbor IMP vabi k sodelovanju tiste delavce IMP, ki imajo posluh in veselje za petje v moškem pevskem zboru. Prijavijo se lahko pri tovarišu Janezu Kržmancu v delovni skupnosti DO Emond. Pevski zbor ima vaje vsak torek ob 15.30 v sejni sobi, Titova 37 v Ljubljani.

Dopisujte v Glasnik!

Telefon uredništva: (061) 321-043, interna 321

Zakaj tako?

NAŠA BREZBRIŽNOST NA RAZSTAVI

Na ljubljanskem gospodarskem razstavišču je bila od 26. do 29. maja razstava Tehnika za okolje. Na njej je sodeloval tudi IMP. Ni kaj, imeli smo dober razstavni prostor, takoj za vhodom. Tudi sicer ni namestitvi izdelkov in barvnim fotografijam kaj očitati. TIO je razstavil protipožarne lopute in dušilec zvoka. Klimat pa sprejemnik sončne energije.

Čudno pa se mi zdi, da na našem razstavnem prostoru ni bilo nikogar, ki bi lahko kaj povedal o razstavljenih izdelkih. Tam sem bil večkrat v sredo dopoldne in nato še v četrtek dopoldne, od naših proizvajalcev pa nihče. Le iz propagande je od časa do časa prišel kdo naokrog. Tudi prospektov ni bilo na našem razstavnem prostoru. Skratka, videti je bilo, kot da se je IMP odrekel svojemu razstavnemu prostoru.

Res je, da naš razstavni prostor ni bil edini zapuščen na Gospodarskem razstavišču. Res je, da tudi večina drugih razstavljalcev ni ravno razmetovala s prospekti. Toda zakaj nam je lahko edina tolažba, da nismo bili edini mi brezbrižni do vtisa, ki so ga dobili obiskovalci?

Nasproti našega razstavnega prostora je v okviru Združenih podjetij strojegradnje mariborski Cevovod razstavil svoj sončni kolektor. Oni so zraven dali vsaj še dve shemi, kako lahko izkoriščamo sončno energijo. Saj to ni nič posebnega. Tudi v našem prospektu so take sheme. A na razstavišču ni bilo ne prospekta, ne shem.

Kar žalostno je bilo gledati IMP-jev razstavni prostor. Najbolj žalostno je bilo, ker naši izdelki očitno le koga zanimajo. In tako so se nekateri obiskovalci sprehajali med njimi, si jih ogledovali od vseh strani, nikjer pa ni bilo nikogar, ki bi jim lahko kaj več povedal.

Bilo je, kakor da razstavljamo zaverovanost vase iz časov, ko nam ni bilo treba migniti s prstom, da smo prodali vse, kar smo naredili. Toda zdaj niso časi, ko bi kupci stali v vrsti za izdelke, kakršne delamo mi. Zato ne kaže zamujati prilik, ko lahko javnost opozorimo na naš proizvodni program.

Verjetno Tehnika za okolje ni najbolj komercialno zanimiva razstava za naše izdelke. Toda tudi na tej razstavi nam najbrž ne dajo zastonj dvainsedemdeset kvadratnih metrov prostora. In če ga že najamemo, pokažimo, kaj znamo in zmoremo, ne pa, da delamo slab vtis.

Lojze Javornik

Obisk v domžalskem centru srednjih šol

Premalo mladih se želi šolati za ključavničarje ali montažerje

Ob zaključku šolskega leta smo obiskali Center srednjih šol Domžale. Center srednjih šol Domžale je poklicna kovinarska šola, ki izobražuje učence iz vseh tozdov IMP za poklice ključavničar, strojni ključavničar, strugar, orodjar, montažer ogrevalnih, klimatskih in vodovodnih naprav. Tako se v vseh treh letnikih izobražuje približno 350 učencev IMP. Poleg tega pa ima šola učence še iz 33 drugih OZD iz vse Slovenije in učence od 40 zasebnih obrtnikov.

Kadrovske službe iz tozdov in delovnih organizacij IMP dobivajo učence z območja cele Slovenije ter z območja Hrvaške predvsem iz okolice Čakovca, v zadnjem času pa tudi iz Bosne, od koder odstotek učencev narašča, medtem ko število učencev iz Hrvaške in Srbije stagnira, je povedal predstojnik šole Miran Ogrinc.

Kar zadeva pridobivanja učencev, se posebno letos pojavljajo nekateri problemi zaradi uvedbe usmerjenega izobraževanja, saj bodo v jeseni začeli izobraževati po programih usmerjenega izobraževanja, ki so v celoti narejeni. Težava je namreč v tem, ko naj bi si OZD preskrbele učence predvsem z območja Slovenije, od koder pa se boje, da jih bodo težko dobile, saj se slovenska mladina nerada odloča za te poklice. Vzroki za to, da se učenci ne želé šolati za te poklice, so najbrže v napačni miselnosti staršev in v premajhni cenjenosti poklica (umazana halja, umazane roke in težko delo).

Za prihodnje šolsko leto namerava šola vpisati 9 oddelkov, to je okoli 270 učencev za program kovinarja — strojnika. Z novim usmerjenim izobraževanjem bodo izobraževali do pete stopnje, to je do strojnega tehnika. Zaenkrat ima šola vpisanih okoli 200 učencev. Pričakujejo pa, da bodo ob koncu vpisa vsa učna mesta zasedena.

Preusmerjanje se je začelo že ob prvem vpisu, ker je bilo za nekatere šole več prijavljenih učencev, kot je bilo razpoložljivih prostih mest.

V prvi letnik vpisuje šola vse učence, ki so se odločili za kovinarsko smer, medtem ko bo za poklic oziroma za stopnjo šolanja opravljena selekcija po prvem letu šolanja glede na uspeh vsakega učenca in glede na potrebe organizacij združenega dela. Prednost bodo imeli tisti poklici, za katere se bodo OZD najbolj zanimale. Nekatere OZD so se že pozanimale za novo vpisane učence, ki jih nameravajo klicati na razgovore zaradi sklenitve pogodbe za kadrovske štipendije.

Od kod naj bi OZD dobile učence?

»Za montažerje naj bi dobili učence z območja celotne Slovenije, medtem ko naj bi jih za ostale poklice dobili iz ljubljanske regije.«

Kakšna je bila doslej povezava šole s prakso in kakšna bo v prihodnje v usmerjenem izobraževanju?

»Šola redno sodeluje z učitelji praktičnega pouka. Ti pa so v pogostih stikih z OZD, iz katerih ima šola učence. Prav tako šola sodeluje s tozdom Izobraževalni center, kjer stanujejo učenci IMP ter redno spremlja njihovo delo in življenje. Letos se je šola že posebej povezovala z domskimi pedagoškimi delavci in se z njimi skupno dogovarjala o nekaterih ukrepih predvsem v zvezi z odhajanjem učencev na njihove domove ob vikendih, v zvezi s sestavo urnika pouka v šoli, z opravičevanjem izostankov od pouka. Izboljšali so medsebojno informiranje o učencih. Težje pa šola najde stike s starši učencev, saj ti ne hodijo na roditeljske sestanke, ker so precej oddaljeni od Domžal (nekateri so celo iz Čakovca). Zato je tembolj pomembno, da šola sodeluje z učitelji tozda Izobraževalni center.

Doslej so bili učenci vsakega letnika po 4 mesece in pol v šoli pri teoretičnem pouku, ostali del leta pa na praksi v delovnih organizacijah ali pri zasebnih obrtnikih. Del učencev pa je bil na praktičnem pouku v šolskih delavnicah (le-ti niso bili iz IMP). V prvem letniku je bil doslej v okviru teoretičnega pouka za vse učence tudi praktični pouk v šolskih delavnicah, takoimenovani A program, kjer so se učenci naučili vseh osnov ročne obdelave kovin.

Za prihodnje pa je po programu usmerjenega izobraževanja predvideno opravljanje praktičnega pouka v šoli, ki naj bi trajalo vsa tri oziroma 4 leta šolanja. Poleg praktičnega pouka, ki naj bi ga učenci opravili v šoli, program predvideva še 80 ur proizvodnega dela, ki naj bi ga učenci vsako leto opravili v organizaciji združenega dela ali pri zasebnem obrtniku. Zakon namreč zahteva za izvedbo delovne prakse v delovni organizaciji določene pogoje, tako kadrovske kot tudi materialne. Tako morajo imeti delovne organizacije instruktorje za delovno prakso in vodje oziroma učitelje praktičnega pouka, ki naj bi imeli najmanj višjo izobrazbo.

Cena oskrbnine v domu Izobraževalnega centra Domžale je od februarja 1978 do danes porasla za 1.676 dinarjev in znaša letos 3.356 dinarjev. Takšnemu porastu botruje visoka postavka v finančnem planu za hrano in kurjavo in pa precejšnja obremenjenost tozda Izobraževalni center Domžale s financiranjem delovnih skupnosti skupnih služb DO IZIP in sozda.

V tem pa tiči velik problem za OZD, saj jim teh kadrov primanjkuje. Poleg tega pa bodo morali instruktorji oziroma vodje proizvodne prakse opraviti oziroma si pridobiti ustrezno dopolnilno pedagoško izobrazbo. Za pridobitev te izobrazbe bodo organizirani seminarji, nekatere delovne organizacije pa so tovrstne tečaje že imele in so si instruktorji pridobili potrebno izobrazbo. Del proizvodne prakse lahko organizira tudi šola, kar pa je povezano s finančnimi problemi, ki bi jih morala šola reševati skupaj z delovnimi organizacijami.

Proizvodna praksa naj bi bila v času šolanja. Po treh letih šolanja naj bi šli učenci, ki bi se odločili za poklice (za 4. stopnjo šolanja) v pripravništvo v delovno organizacijo ter po šestmesečnem uspešno opravljenem pripravništvu naj bi se vrnili v šolo, kjer bi dobili ustrezen dokument o opravljenem triletnem šolanju.

Kar zadeva prostor za izvedbo praktičnega dela pouka in za proizvodno delo, je predvidena v Domžalah gradnja učnih delavnic, ki naj bi jih začeli letos graditi.«

V domu Izobraževalnega centra je 63 odstotkov učencev iz SRH večidel iz Međimurja, 17 odstotkov iz BiH in le 20 odstotkov iz SR Slovenije.

Direktor IMP-jevega tozda Izobraževalni center Domžale Peter Košir pa je povedal, da stanuje v domu 317 učencev, od katerih jih je 300 iz IMP, 17 pa iz drugih OZD. Za šolsko leto 1981-82 pa bo imel tozd po sklepu koordinacijskega odbora sveta uporabnikov in izvajalcev 230 učencev, kolikor je še normalno za sedanje zmogljivosti tozda. Računajo, da bodo predvidoma v letošnji jeseni z adaptacijo podstrešja v domu pridobili prepotrebne prostore za učilnice in za interesne dejavnosti učencev. Sredstva za to adaptacijo je zagotovila Republiška izobraževalna skupnost Slovenije v višini 3.950.000 dinarjev. S to adaptacijo bi zaključili projekt, ki je bil zasnovan ob priključitvi doma k IMP leta 1975.

MARIJA PRIMC

DO Klima: tekmovanje kovinarjev

Zmagovalci po končanem tekmovanju

Peter Murgelj, Stanko Vrečar, Matija Selčan in Anton Kajtna (od leve proti desni) so odnesli prva mesta na tekmovanju kovinarjev celjske Klime. Peter Murgelj je bil najboljši med elektrovarilci, Stanko Vrečar med orodjarji, Matija Selčan med strugarji in Anton Kajtna med CO_2 varilci. Tekmovanje je organiziral sindikat, bilo je v soboto 30. aprila v Kliminih proizvodnih prostorih in sodi v kvalifikacije za republiško tekmovanje kovinarjev. (Foto: L. J.)

DO IKO: s tečaji do kvalifikacije

Diplome prejelo 25 delavcev

V delovni organizaciji, IKO, v katero spadajo tozdi SKIP, Trata, Itak in IPKO, je bila 22. maja letos majhna slovesnost, na kateri so 25 delavcem podelili spričevala o uspešno zaključenem tečaju za pridobitev kvalifikacije in polkvalifikacije ključavničarja, strugarja, varilca.

S tečajem so si delavci pridobili naziv kvalificiranega ali priučenega delavca v kovinski stroki. Ob tej priložnosti je vsem udeležencem tečaja čestital in jim zaželel nadaljnjih uspehov Rudi Bukovac, direktor splošne kadrovske službe DO IKO. Spričevala pa je tečajnikom podelil Tomaž Bregar, vodja centra za izobraževanje pri Zveznem izobraževalnem centru.

V DO IKO že od leta 1976 usposabljajo delavce iz vseh svojih tozdov za delo v kovinski stroki.

Leta 1976 so prvi tečajniki opravili izpite za polkvalifikacijo, kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo. Od začetka tovrstnega izobraževanja do danes so v tej DO uspešno zaključili 2 tečaja za polkvalifikacijo delavcev, 2 tečaja za kvalifikacijo in en tečaj za visoko kvalifikacijo.

Na tečaju letos se je usposobilo 25 delavcev iz tozdov Trata, Skip, Itak, Ipko in TEN za kvalificirane ključavničarje, strugarje, varilce. Za poklice v kovinski stroki si je od leta 1976 do danes s tečaji pridobilo potrebno znanje 60 delavcev.

To izobraževanje, ki je širše družbeno verificirano, je potekalo prek Zveznega centra za izobraževanje v gradbeništvu, s katerim DO IKO že nekaj let uspešno sodeluje. Delavci se zelo zanimajo za tovrstno izobraževanje, saj se na ta način pridobljena kvalifikacija verificira in je od tega odvisno tudi osebno napredovanje delavcev.

V tej DO ugotavljajo, da manjka še tečaj za usposabljanje novosprejetih delavcev, ki bi jih bilo potrebno seznaniti z organizacijo dela in z osnovami zahtev v proizvodnji.

Skupna ugotovitev tečajnikov in predstavnikov DO IKO pa je, da tovrstnega izobraževanja manjka v okviru sozda in bi bilo nujno potrebno, da bi na izobraževalnem področju zaživel tozd Izobraževalni center.

Letošnjo jesen nameravajo v DO IKO organizirati tečaj za polkvalificirane in kvalificirane delavce.

M. PRIMC

Ekskurzija v ladjedelnico Uljanik

Udeleženci tečaja za pridobitev kvalifikacije v kovinski stroki in njihovi predavatelji so bili 29. in 30. maja letos na strokovni ekskurziji v Pulju. Ogledali so si proizvodni proces v ladjedelnici Uljanik, kjer so se z delavci ladjedelnice pogovarjali o procesu dela, načinu izobraževanja, o samoupravljanju, o nagrajevanju po delu, o delovanju sindikata in tako izmenjali izkušnje. Ob tej priliki so si udeleženci izleta ogledali tudi pomembnejše zgodovinske spomenike Pulja. Iz Pulja so odšli v Fieso, kjer so prespali v našem počitniškem domu in se v soboto, 30. maja, vrnili domov okrepljeni z novim znanjem in izkušnjami.

M. P.

Športni uspehi učencev IMP

Občinski prvaki

Zveza socialistične mladine Slovenije Domžale je bila nosilec letošnjih športnih tekmovanj, ki so bila v mesecu mladosti v malem nogometu, košarki, rokometu, odbojki, kegljanju, streljanju, namiznem tenisu in šahu. Mladinci iz doma Izobraževalni center so se udeležili tekmovanj v malem nogometu, kegljanju, namiznem tenisu, šahu.

Tekmovanja v malem nogometu so bila 22. maja na igrišču Nogometnega kluba Ihan. Mladinska organizacija doma Izobraževalnega centra je na tem tekmovanju sodelovala z dvema ekipama in sicer z eno domsko in z ekipo iz 9. vzgojne skupine iz tozda Izobraževalni center. Ekipa 9. vzgojne skupine je dosegla prvo mesto in prejela občinski pokal.

Tekmovanje v šahu, ki je bilo 21. maja v Restavraciji Pošta in ga je organizirala OOZSMS Dragomelj — Pšata, sta se iz doma IC udeležili 2 ekipi in sicer ekipa IMP 1 in ekipa IMP 2. V prvi ekipi so tekmovali Dražen Marciuš, Srečko Đurđević in Ivica Kujadin. V drugi ekipi pa so tekmovali Vlado Rabak, Antun Balent in Zdravko Zemec. Ekipi sta osvojili 4. in 5. mesto. Med posamezniki pa je Srečko Đurđević osvojil 3. mesto, Antun Balent pa je bil četrti.

Na tekmovanju v kegljanju, ki je bilo 27. maja na kegljišču Repovž v Domžalah, organizirala pa ga je OO ZSMS TOKO, je dom IC Domžale sodeloval z dvema ekipama IMP 1 in IMP 2. V sestavi IMP 1 so bili učenci Vladko Pongrac, Stjepan Karloci, Ivan Setnik. V sestavi IMP 2 pa so sodelovali Željko Latin, Slavko Pejič, Antun Ivič. Ekipi sta osvojili 3. oziroma 4. mesto. Konkurenca je bila tu še precej večja kot v ostalih panogah.

Na tekmovanju v namiznem tenisu, ki je bilo 19. maja in ga je organizirala OO ZSMS Induplati je bil dom Izobraževalnega centra zastopan z eno ekipo IMP, ki so jo sestavljali Željko Pongrac, Slavko Markač, Edo Igrec. v konkurenci večjega števila ekip je ekipa IMP dosegla prvo mesto.

V pripravi na vsa navedena tekmovanja, ki so se jih udeležili učenci IMP iz doma IC, sta aktivno sodelovala predsednik ZSMS IC Antun Balent ter vzgojiteljica in mentorica Mladinske organizacije v domu IC Nataša Zrnec.

V domu IC so trije zelo sposobni učenci na področju malega nogometa in sicer Mile Stojakovič, Željko Pongrac in vratar malega nogometa Drago Petkovič. Ti učenci uspešno tekmujejo v manjših klubih v Domžalah in v Ljubljani.

M. P.

Pogovor z našim štipendistom

Pravilna odločitev

Miro Kralj iz tozda Elektromontaža, je učenec tretjega letnika šole za PTT delavce, kjer se izobražuje za poklic PTT mehanika. Doma je iz Velikih Kompolj pri Muljavi. Ves čas šolanja stanuje v Izobraževalnem centru v Domžalah. Za poklic se je odločil na osnovi prigovarjanja oziroma navduševanja soseda iz Velikih Kompolj, ki je PTT monter. K odločitvi so pripomogli tudi starši s svojimi nasveti. Sprva mu ta šola ni bila posebno všeč. Ko pa so v šoli začeli s praktičnim poukom, mu je šolanje začelo ugajati in je sedaj prepričan, da si je izbral pravi poklic ter meni, da so imeli tisti, ki so mu ta poklic svetovali, prav.

Sprva je imel v šoli težave pri pouku nemščine. V drugem letniku je ta predmet odpadel. Nadomestili so ga zahtevni strokovni predmeti, s katerimi je imel v začetku težave. Kasneje je

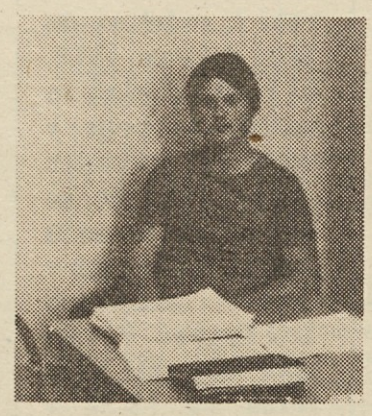

Miro Kralj

vse lepo steklo. Sedaj pričakuje dober uspeh ob zaključku 3. letnika. Potem pride na vrsto matura, ki jo bo opravljal iz slovenščine, zgodovine skupaj s temelji marksizma in iz treh strokovnih predmetov TT instalacij, TT linij in TT kablov. Pričakuje, da bo uspešno opravil maturo in potem ostal pri IMP do odhoda k vojakom. Ker pa je težko dobiti zaposlitev, meni, da bo tudi po odsluženju vojaščine najbolje, da se drži IMP, kjer so zaenkrat ugodni pogoji in v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami tudi solidni osebni dohodki. Hkrati pa meni, da je prav, da ostane IMP zvest, saj mu je ta omogočil šolanje.

Ker ima celoletni pouk, je bil v tozdu Elektromontaže na praksi le 2 meseca in to v počitnicah. Ostalo prakso je opravil v šoli.

Na praksi v IMP je bilo sprva težko, ker je namesto svoje stroke pomagal pri napeljavi elektrike na gradbišču. Na praksi po končanem drugem letniku pa je bil zelo zadovoljen, ker je delo, ki ga je opravljal, veliko pripomoglo k večjemu razumevanju stroke, za katero se usposablja.

V domu Izobraževalnega centra se dobro počuti in je zadovoljen tako glede hrane kot vzgojiteljev in součencev, s katerimi se dobro razume.

M. P.

OBJAVA PROSTIH DEL IN NALOG V IRAKU

TOZD Klima montaža razpisuje prosta dela in naloge za:

— vodje montaž klimatizacijskih naprav v Iraku

Za opravljanje navedenih del in nalog iščemo sodelavce, ki imajo dokončano višnjo ali srednjo šolo tehnične smeri in ustrezno prakso pri vodenju motaž na domačih gradbiščih. Delovno razmerje v Iraku sklenemo za dobo od enega do dveh let.

OBJAVA PROSTIH DEL IN NALOG

TOZD Klima montaža rapisuje prosta dela in naloge za:

— usmerjevalce v oddelku za regulacije in meritve

Za opravljanje navedenih del in nalog iščemo sodelavce, ki imajo dokončano srednjo ali poklicno šolo elektro ali strojne smeri. Zaželjena je praksa na podobnih delovnih mestih, ni pa pogoj. Po priučitvi možnost zaposlitve v Iraku.

Prošnje sprejema 15 dni po objavi kadrovska služba TOZD KLIMA MONTAŽA — Ljubljana, Vojkova 58.

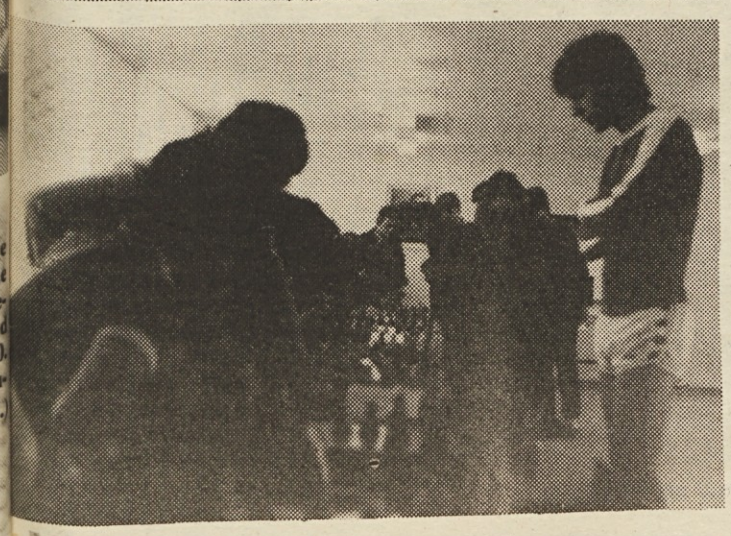

Nogometni in šahovski turnir Dneva mladosti

Ob prazniku Dneva mladosti so se učenci iz tozdov Elektromontaža, SKP, TEN, Montaža Koper, Klima proizvodnja, OV, Trata, Klima montaža in Dvigalo pomerili v šahovskem turnirju simultanki in v malem nogometu. Z učenci je igral šahovski mojster Časlav Stanković. V igri so mojstra premagali Srečko Đurđević, učenec iz tozda TEN, Drago Zobič, učenec iz tozda Klima proizvodnja ter Ivica Toplak iz tozda OV. Učenec Drago Majstorovič iz tozda Klima montaža pa je remiziral. V malem nogometu, v katerem so tekmovali učenci vseh tozdov IMP, je zmagala ekipa iz tozda SKIP in prejela pokal Dneva mladosti. (Sliki levo.)

Foto: M. P.

EKIPA SKIPA...

Na Kodeljevem v Ljubljani je bilo 16. maja letos športno srečanje v namiznem tenisu, ki ga je organizirala delovna organizacija IKO. V tej disciplini se je pomerilo 13 ekip iz IMP. Zmagovalna ekipa je bila tokrat tozd SKIP, ki je za svojo zmago dobila pokal. Drugo mesto je dosegla ekipa iz tozda Trata in tretje mesto ekipa iz DO Idrija, ki sta prejeli plakete. Na četrtem mestu je bila delovna skupnost skupnih služb iz DO Klima Celje. Med posamezniki je osvojil prvo mesto delavec Branislav Vujin iz tozda Skip, drugo mesto pa delavec Milorad Erar prav tako iz tozda Skip.

Po končanem tekmovanju je organizator delovna organizacija IKO povabil ekipe, ki so ostale do konca tekmovanja, na skromno zakusko.

M. P.

Naši upokojenci

Zakaj bo hodil v hribe

Dominik Velikonja s Tozda Frata, ki se je rodil pred skoraj 56 leti v Orehku pri Cerknem, je upokojen nekaj dni več kot en mesec. Ker sedaj dela v tozdu še po štiri ure, še ne občuti pravega upokojenskega življenja.

Osnovno šolo je obiskoval na Reki pri Cerknem in jo celotno opravil v italijanščini, kajti šola na Reki je bila italijanska, ker je Reka tedaj spadala pod Italijo. S sedemnajstimi leti je po sili razmer odšel v italijansko vojsko. Služil je v posebnih enotah v Specii in Livornu. Te enote so bile brez orožja, ker ga jim Italijani niso zaupali. Po kapitulaciji Italije leta 1943 se je vrnil domov in se čez dva dni vključil v partizansko vojsko, v njene enote v Cerknem. Bil je najprej v brigadi Vojka Premrla, iz katere je šel v podoficirski tečaj v Črni vrh nad Cerknim.

Po opravljenem tečaju pa je šel kot podoficir v štab 31. divizije. V okviru te divizije je bil pri minerskem vodu do konca vojne leta 1945. Proti koncu vojne je dobil prvi čin oficirja. Po vrnitvi iz partizanov se je aktiviral kot oficir v Ajdovščini. Od tod je šel v Črni vrh nad Idrijo. Toda tudi tu ni ostal. Leta 1948 je šel v vojaško podoficirsko šolo za veze v Zrenjanin ter se proti koncu leta 1949 vrnil v Slovenijo ter opravil v Škofji Loki oficirske izpite. Iz šole je bil razporejen na območje

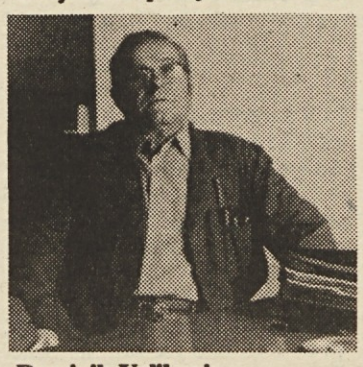

Dominik Velikonja

avtonomne pokrajine Kosovo v Prištino, kjer je bil do l. 1954 ter potem prešel v vrste rezervnih oficirjev in se vrnil domov v Orehek. Januarja 1955 se je zaposlil v Elmi v Črnučah, kjer je opravljal delo tehničnega kontrolorja. Po 14 letih zaposlitve v Elmi je prišel v IMP in enajst let opravljal delo vodje tehnične kontrole, to je vse do letos, ko se je upokojil.

Sedaj, ko ima več prostega časa, se posveča delu na vrtu in družini. Za prihodnje načrtuje, da bo preživljal velik del upokojenskih dni v naravi, planinaril bo. S športom se ne ukvarja, čeprav je v vojski gojil konjeniški šport. Nadalje ima v načrtu napraviti nekje na deželi manjše bivališče, kamor bi se včasih zatekel pred mestnim hrupom in slabim zrakom.

V času redne zaposlitve je bil družbenopolitično aktiven, saj je bil predsednik delavskega sveta ter v raznih komisijah predsednik in v nekaterih član. Sedaj je član rezervnih oficirjev. Z družbenopolitičnim delom bi rad v pokoju izpregel, ker želi uživati mirne upokojenske dni v krogu svoje družine in v naravi.

Kar zadeva finančno stran upokojenskega življenja, meni, da bo lahko živel s pokojnino, saj je navajen skromnosti.

Kolektivu tozda Trata se zahvaljuje za lepo darilo, ki so mu ga poklonili ob odhodu v pokoj.

M. PRIMC

Trajekt na Mali Lošinj gre iz Pulja

Narobe ste napisali, da vozi trajekt z Reke na Mali Lošinj, nas je opozoril oskrbnik lošinjskega doma Lojze Trtnik. Kdor se hoče s trajektom peljati tja do Malega Lošinja, se mora vkrcati v Pulju. Z Reke pa vozi trajek, ravno tako kot iz Brestove, do Porozine, od koder je še dobrih 80 kilometrov do Lošinja. Še ena informacija: Na Reki sprejemajo rezervacije za trajekt. Rezervacija seveda ni zastonj, a to, da ni treba čakati v vrsti, je tudi nekaj vredno. V Brestvi trajekta ni mogoče rezervirati.

SKIP bo predstavljen na filmu

Znani slovenski režiser Dušan Povrh pripravlja reklamni film o tozdu SKIP. V filmu bo predstavljen razvoj in ves proizvodni program tega tozda. Eno od glavnih vlog je režiser seveda namenil Skipovemu nakladalniku — rovokopaču, kot značilnemu Skipovemu proizvodu. Na sliki: Režiser pripravlja prizor, v katerem nastopa maketa nakladalnika. (Foto: L. J.)

Mnenje

Hladen piš s Kosova

Ni nam vseeno, kaj se dogaja na katerikoli strani naše države. Vsi smo veseli, če se nekje proslavlja nov uspeh, a prav nič manj nismo potrti, če nekje nekaj ni v redu. Primer Kosova je za nas vse veliko presenečenje in velik udarec.

Kako je mogoče da študentje, ki naj bi bili napredno usmerjena sila, zapadejo v temačna in proti-državna dejanja? To obsoja vsak pošten človek.

Težko je verjeti, da se je to zgodilo v času, ko vsi delovni ljudje širom Jugoslavije glasneje govorimo in izpolnjujemo Titove besede. In ne samo v Jugolsaviji. Po vsem naprednem svetu se sliši odobravanje Titove neuvrščene politike in priznavanje velikega napredka pri nas pod njegovim vodstvom.

Tito je bil velikan. Krojil je usodo naše države in celega sveta. On nas je združil v enotno državo in tako bomo tudi ostali. To dolgujemo njemu in dolgi vrsti herojev s Kozare in Sutjeske, z Neretve in Pohorja in s slehernega koščka naše zemlje. Zato obsojamo dejanja na Kosovu, kjer so našli prostor nacionalistični ekstremisti in zunanji sovražniki. Med nami ni prostora za tistega, ki si upa skruniti spomenike narodnih herojev, snemati slike velikana stoletja in izvajati drugo propagando med našim ljudstvom.

Poskusi ločenja Kosova od enotne države in podobne ideje so s strani ljudstva že vnaprej obsojene na propad. In vendar so naša sredstva javnega obveščanja ob vsem tem skoraj obnemela. Poročanja s Kosova so neredna, zapoznela in neizčrpna. Novinarji so pred kratkim na svojem shodu trdili ravno nasprotno. Dejali so, da je treba podajati le točne in pravočasne informacije, ker vsake dezinformacije lahko delujejo zelo negativno. Tu je treba pozdraviti pismo novinarjev iz radia in televizije, ki so ga poslali predsedstvu države s pritožbo, da vesti s Kosova niso izčrpne in pravočasne.

Vsaka bojazen širjenja kosovskih demonstracij je nesmiselna. Pri nas je dovolj zdravih sil, ki ne morejo nasesti idejam brez kakršnekoli prihodnosti.

Naša pot je torej složna in odločna. Z ramo ob rami stopajo vsi naši narodi in narodnosti s Titom v borbi za mir in napredek, za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Pot je jasna. Cilji so jasni.

Z dolgo kolono, s kakršno je nekoč prišel prek Romanije, gre z nami naprej kot zmeraj prvi — Tito. *CIRIL HLADNIK*

PLANINSKE NOVICE ● PLANINSKE NOVICE ● PLANINSKE NOVICE ●

Udeležili smo se pohoda ob žici okupirane Ljubljane

Deveti maj 1981. Res da ni to naloga planinskega društva organizirati Pohod ob žici okupirane Ljubljane, vendar smo se tudi tega pohoda planinci spomnili in se nas je nabralo kar 38.

Vreme lepo, sonce je začelo kar močno pripekati, čeprav je bila ura komaj 5 in nekaj minut. Pridemo na zbirališče, godba Ljudske milice je igrala borbene pesmi, avtobusi so brezplačno vozili na Vrhovce in na Fužine.

Odpravili smo se na štart, prejeli kontrolni kartonček, spominsko značko in v res lepem vremenu prispeli na cilj. Ne mislim poudarjati, da je bil letošnji Pohod ob žici okupirane Ljubljane — mesta heroja še posebno veličasten.

Organizatorji so poskrbeli tudi za okrepčilo s sokovi med potjo, kar se je marsikateremu udeležencu pohoda krepko prileglo.

Res lepo in veličasno je bilo pogledati, pohodki je kot strnjena kolona od štarta do cilja. Tu smo stari, mladi, pionirji tudi dojenčkov se ni manjkalo na hrbtih mamic in očkov.

Višek vsega pa je bil Trg revolucije, kjer je govoril Marjan Orožen.

23. junija bomo šli na Storžič

To je spominski pohod po poteh Kokrškega odreda. Kališče — Storžič v spomin na ustanovitev 2. bataljona Kokrškega odreda, 18. 6. 1942.

Plakat bo pravočasno izobešen.

Prijetno srečanje na Blegošu

Naslednji dan, 10. maja smo se odpravili na Blegoš. To je zopet tradicionalni pohod, letos peti po vrsti. Ta naj bi bil v čast dneva zmage 15. 5. 1945. Tudi tu se nas je udeležilo 40 planincev. Da je zavest naših planincev res velika je treba poudariti, da smo šli na pot z lastnimi prevozi. Toda to ni važno. Važno je to, da so planinska društva Sovodenj, PD Žiri in PD Gorenja vas, organizirali prvovrstno srečanje raznih planincev iz vse naše domovine. Tudi planinskega plesa ni manjkalo. Zabave je bilo dovolj, nova poznanstva, nova srečanja.

ČUDOVIT RAZGLED Z NANOSA

16. maja smo se podali na Nanos. To je bil zopet lep izlet. Udeležilo se ga je 23 članov našega društva. Ob 6. uri in 30 minut smo se odpeljali do Razdrtega ter po dveurni hoji prispeli na vrh. Neverjetnega pogleda, ki se nudi planincu vrh Nanosa ni mogoče opisati. Pogled levo same potonke, pogled desno same litije. Vidiš morje, ladje kako križarijo po pristaniščih.

TRIGLAV KLIČE!

Planinsko društvo bo tudi letos organiziralo tradicionalni izlet na Storžič. Zato vam že sedaj podajamo par napotkov, da se bo vsakdo ki je zainteresiran lažje pripravil.

Zbirališče bo 7. avgusta 1981 pred upravo IMP, to je Titova 37. Izlet bo trajal 7. 8. in 9. avgusta. Odhod bo ob 6. uri zjutraj kot je že navedeno izpred uprave IMP.

Samoprispevek, če ga tako imenujem je 200.00 din.

Rok prijave je 25. junij 1981 pri vašem poverjeniku z vplačilom 200.00 din.

V tej vsoti je upoštevan prevoz, dve enolončnici in 3 čaji po osebi.

Vse informacije v zvezi z izletom na Triglav dobite pri svojih poverjenikih.

Pripominjam, da to velja za tozde v Ljubljani. Za vse ostale tozde pa velja pravilo: »Obrnite se na tajnika društva, to je Robert Kastelic tozd Trata, telefon št. 061-553-241 int. 35.

Ne zamudite roka, da bomo lahko pravočasno preskrbeli prevoz!

Seja članov upravnega odbora Planinskega društva IMP bo 1. julija letos ob 14.30 v sobi tovariša Kosija v 4. nadstropju na Titovi cesti 37.

14. junija se dobimo na Šmarni gori, na taboru ljubljanskih planincev

14. junija 1981 se dobimo ob 8. uri na Šmarni gori.

To bo srečanje planincev, odnosno planinski tabor.

Za to srečanje je pa vsak komentar odveč, kajti Šmarno goro imamo pred nosom. Tabor, oziroma veselje bo trajalo cel dan. Na predvečer bodo Ljubljančani lahko opazovali ognjemet.

Torej, v nedeljo 14. junija 1981 ob 8. uri se dobimo na Šmarni gori.

Omamne narcise na Golici

31. maj. Golica. To je zopet nekaj posebnega. Ob 6. uri se je zbralo točno 35 članov našega društva. Odpeljali smo se z vlakom do Jesenic in nato krenili do koče pod Golico. Malica, jasno, saj so bile z nami družine z malimi otroki, kar je še posebno vredno pohvaliti. Nekateri so se povzpeli na sam vrh, drugi so šli po Javorniškem rovtu v dolino, tretji zopet po Jeseniškem rovtu nazaj. Toda ko prideš pod kočo, se ti oko odpre na prelepe narcise, ki tako bujno diše, da te kar omami. Če si pa prvič pod Golico, misliš da je sneg po kotanjah. Toda ko prideš bliže, vidiš, da je to naš prelepi planinski cvet.

Pripomniti pa moram, da nam je letos vreme res naklonjeno.

BORIS ČEBULAR

Nogometno prvenstvo IMP

Ekipa Klime v finalu premagala Dvigalo

Nogometaši celjske Klime, oziroma natančneje: ekipa tozda Industrijska proizvodnja, so letošnji prvaki. Pokal so si priborili z zmago 3:0 nad ekipo Dvigala na sozdovskem prvenstvu, ki ga je letos organizirala Klima v Celju. Lovorika je torej ostala doma. Za zgodovino navržimo še podatek, da je bilo prvenstvo v soboto, 30. maja.

Tekmovanja so se začela zjutraj s kvalifikacijami v štirih skupinah. Zmagovalci skupin so nato igrali še polfinalne in finalne tekme. V zaključni krog so se uvrstile ekipe Dvigala, Klimata in Trate.

Polfinalni boji niso kazali na poznejšo gladko zmago Klime. Celjani so imeli kar precej sreče, da so v finale sploh prišli. Martin Kroflič je v prvem polčasu polfinalne tekme s Trato s topovskim strelom tik spravil svoje moštvo v vodstvo, vendar je že takoj na začetku drugega polčasa Tratin golgeter Ferdo Konjčevič potisnil žogo, ki jo je Klimin golman na kratko odbil, v mrežo. Obe ekipi sta se sicer trudili na vso moč, lepih priložnosti ni manjkalo, a igralci v svoji vnemi očitno niso bili dovolj zbrani, da bi svoje priložnosti izkoristili.

V skladu s pravili so torej odločile enajstmetrovke, pri čemer pa je imela Klimina ekipa več sreče. Vsak golman je en kazenski strel ubranil, ker pa je Trata enega tudi zastreljala, se je Klima uvrstila naprej.

Medtem so Dvigalovi možje Mišjak, Pašič in Šubic kar hitro zabili Klimatu tri gole, nato so šli vsi počivat, tekmo pa so nadaljevali mladi upi. Počitek je bil tekmovalcem tudi potreben, saj je v soboto sonce pošteno pripekalo, igrali pa so na asfaltnih igriščih. (Nekatere ekipe so bile zaradi tega nezadovoljne, vendar organizatorji pravijo, da v Celju trenutno ni nobenega travnatega ali peščenega igrišča, na katerem bi lahko igrali mali nogomet. Kar se premočnega sonca tiče, pa res ne moremo naslavljati očitkov njim.)

V finalu se je potem izkazalo, da so Dvigalove udarne sile še premalo počivale. Srečali sta se moštvi s povsem različnima konceptoma igre: Dvigalovi driblerji in mojstri kratkih podaj proti Kliminim topničarjem, ki pogosto skušajo presenetiti od daleč, ali pošiljajo pred gol visoke predložke.

V prvem polčasu je ekipa Dvigala še lovila korak. Jovovič je celo porinil žogo v mrežo, vendar z roko in sodnik gola seveda ni priznal. Toda že takrat je bilo očitno, da je ekipa Klima bolj sveža.

Ekipa Dvigala je vse bolj pešala. Preigravanja niso uspelava, podaje so bile vse bolj netočne. Tako ni dolgo trajalo, da je Branko Juraič, imenovan tudi Jura, po lepi kombinaciji zabil prvi gol za Klimo. Kmalu nato je vratnica rešila gol Dvigala.

Ekipa Dvigala je poskušala z menjavami. Vendar jim tudi to ni pomagalo. Martin Kraflič, imenovan Tina, je dal drugi gol za Klimo in ko je nato Juraič dosegel še en gol, je bilo jasno, da ekipi Dvigala ne preostane nič drugega kot čestitati boljšemu nasprotniku.

Prvenstva so se udeležile naslednje ekipe: Elektromontaža, Montaža Koper, Dvigalo, Blisk, Alchrom, ISO, Skip, TEN, Montaža Maribor, EDO Klimat, EKO Ptuj, LBK, Panonija, IP Klima, Klima montaža, TIO, ITAK in Trata.

Ekipi OV in PB sta bili prijavljeni, vendar na tekmovanje nista prišli.

Direktor celjske Klime Alojz Zupanc, ki je imel v soboto naporen dan, saj je dopoldne prisostvoval tekmovanju kovinarjev, popoldne pa gledal nogometne tekme, je na koncu izrekel priznanje vsem udeležencem za njihovo požrtvovalnost. Ekipam, ki so se uvrstile v finale, je podelil diplome, zmagovalni ekipi pa še pokal. Diplomo sta dobila tudi član tratine ekipe Ferdo Konjčević, ki je bil najuspešnejši strelec prvenstva in član Klimine ekipe Drago Fister kot najboljši vratar.

L. J.

Akcija, s katere je Klima dosegla tretji gol v finalu

Kapetan domače ekipe s pokalom na podelitvi priznanj

Finalna tekma: pred vrati Klime

Prehuda nogometna vročica

Vroče je bilo tisto soboto v Celju, ko se je igralo nogometno prvenstvo IMP-ja. Vroče in soparno. Toda žal le ne vreme.

Igrala se je tekma med Montažo Maribor in TEN-om. To je bila ena zadnjih kvalifikacijskih tekem in jasno je že bilo, da ne ena ne druga ekipa nima možnost za nastop v finalu. A kljub temu so igralci vzeli stvar kar preveč zares.

Po dobrih sedmih minutah igre se je začelo vsesplošno prepiranje, prerivanje in pretek. »Svinja, prst si mi porinil v rit!« je vpil TEN-ov napadalec in skušal sam obračunati z nasprotnikom, ki je odločno zanikal, da bi naredil kaj takega... Štajerci se pa tudi niso dali in so navalili na TEN-ovce. Sodnik se je pri tem povsem izgubil. Ko je rekel, da bo izključil mariborskega golmana in še tri igralce, so mu ti gladko rekli, da niti slučajno ne mislijo iz igre. Potem je odpiskal konec tekme, a prerivanja in pregovarjanja še vedno ni bilo konec.

Nazadnje so se dogovorili, da bodo tekmo vendarle danaljevali Izključeni so bili trije mariborski igralci in golman ter en igralec TEN-ove ekipe. Montažina ekipa je, čeprav z manj igralci, dosegla zadetek in dobila to tekmo.

Nekateri pa še vedno mislijo, da so sindikalne tekme namenjene predvsem razvedrilu, medsebojnemu spoznavanju in spletanju tovariških vezi med delavci različnih delovnih organizacij...

Najboljši kegljači so iz Celja, kegljačice pa iz Murske Sobote

Tekmovanje v kegljanju je bilo letos v Ivančni gorici in se je začelo 22. maja ter zaključilo 23. maja. Organizator tekmovanja je bila DO Livar Ivančna gorica. Ekipe so bile ženske in moške. Od moških ekip je osvojila prvo mesto ekipa iz tozda Industrijska proizvodnja iz Celja. Na drugem mestu je bila ekipa iz tozda Panonija iz Murske Sobote in na tretjem mestu ekipa iz tozda OV.

Med ženskimi ekipami je zmagala ekipa iz DO Panonija Murska Sobota, drugo mesto je dosegla ekipa iz tozda LSNL Ivančna gorica in tretje mesto ekipa iz DSSS DO Livar Ivančna gorica. Med moškimi posamezniki pa je prvo mesto osvojil Alojz Škrjanc iz tozda Trata s 446 lučaji, drugo mesto Avgust Požvek iz tozda OV s 439 lučaji in tretje mesto Iztok Rinhar iz DO Klima s 435 lučaji. Med ženskami posameznicami je bila zmagovalka Lavra Gregorič iz tozda Montaža Koper s 349 lučaji. Na drugem mestu je bila Nada Kukovec iz DO Panonija Murska Sobota z 329 lučaji, na tretjem mestu pa Ani Lavrič iz tozda Elektromontaža s 307 lučaji. Obe zmagovalni ekipi, ki sta dosegli 1. mesto moška in ženska, sta prejeli pokal. Zmagovalne ekipe z obeh drugih in z obeh tretjih mest pa priznanja.

Na sliki: Zmagovalna moška ekipa:

Foto: M. Primc

V počitniških domovih je še prostor

V rednem roku za zbiranje prijav za letovanje v okviru počitniške skupnosti SOZD IMP se je prijavilo 897 naših delavcev. Od teh jih je 82 glede na njihove želje in možnosti počitniške skupnosti ostalo nerazporejenih. Do prvega junija se je odjavilo 45 delavcev, 53 pa dodatno prijavilo.

Kot že nekaj let nazaj se je tudi letos zgodilo, da je za posamezne izmene izredno zanimanje, medtem ko je v drugih dovolj prostora. Slabše je zasedeno predvsem pred in posezona. Dovolj prostora je tudi še na Vojskem, koči na Veliki Planini pa sta do jeseni zasedeni.

Proste kapacitete so še v naslednjih domovih:

Verudela:
12. 6. — 22. 6.
22. 6. — 2. 7.
2. 7. — 12. 7.
21. 8. — 31. 8.
31. 8. — 10. 9.

Fiesa:
12. 6. — 22. 6.
22. 6. — 2. 7.
2. 7. — 12. 7.
11. 8. — 20. 9

Rabac:
22. 6. — 2. 7.
2. 7. — 12. 7.
11. 8. — 31. 8.

Kali:
22. 6. — 2. 7.
2. 7. — 12. 7.
12. 7. — 22. 7.
12. 7. — 22. 7.
11. 8. — 31. 8.

Rab:
22. 6. — 2. 7.
2. 7. — 12. 7.
11. 8. — 31. 8.

Veli Lošinj:
11. 8. — 21. 8.
31. 8. — 10. 9.

Vodice:
11. 8. — 21. 8.
21. 8. — 31. 8.

Ankaran:
21. 8. — 31. 8.

Za letovanje v teh terminih se lahko takoj prijavite počitniški skupnosti SOZD IMP, tov. Jožici Hren, Titova 37, Ljubljana (tel. 314-957). Objave prostih rokov velja do zasedbe. Vsem dopustnikom želimo obilo sonca, toplo morje, obilo užitkov, da bi se dobro odpočiti in zdravi vrnili na delo.

Počitniška skupnost SOZD IMP

Če se vam zdi, da je Glasnik dolgočasen in da ne piše o tem, kar je zares pomembno, nam pomagajte s svojimi nasveti!

Telefon uredništva: (061) 321-043, interna 321

SOZD IMP PREJEL ZAHVALO ZA POKROVITELJSTVO MEP 81

Organizacijski komite 9. evropskega mladinskega prvenstva v alpskih disciplinah MEP 81, je kolektivu sozda IMP izrekel zahvalo za veliko materialno in moralno pomoč pri organizaciji in izvedbi 9. evropskega mladinskega prvenstva v alpskih disciplinah MEP 81, ki je bilo letos na Starem vrhu nad Škofjo Loko.